

L N B

LNB PRESES APSKATS
05-03-2021

Sagatavoja:
INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMU UN SBA NODAĻA
UZZIŅU UN INFORMĀCIJAS CENTRS

RAKSTU KRĀJUMS.
LASIŠANAS
PANDĒMIJA.
ESEJAS PAR
LASIŠANAS VĒSTURI.
IZDEVNIECĪBA LNB

21. gadsimta sākumā piedzīvojam nozīmīgu lasišanas paradigmas maiņu. Vai «īstā» lasišana attiecināma tikai uz noteikta veida tekstiem, vai arī tā ir plašāk interpretējams informācijas ieguves process? Krājumā iekļautie raksti izseko lasišanas vēsturei Latvijas teritorijā no viduslaikiem līdz mūsdienām un ļauj ieraudzīt jaunas kopsakarības. Apgāda cena 13,50 €.

Avots: IR

Datums: 25-02-2021

Anda Baklāne

Latvijas dzeja 2020. gadā

Grāmata joprojām ir vārda
mākslas atzītākais un
uzticamākais medijs

Anda Baklāne ir literatūrkritiķe, ieguvusi maģistra grādu filozofijā, pašlaik studē Latvijas Universitātes doktorantūrā un raksta disertāciju par metaforu saimēm 20. gadsimta latviešu dzejā. Latvijas Nacionālajā bibliotēkā vada mākslas lasītavu.

39

2020. gads vēsturē tiks ierakstīts kā gads, kurā Covid-19 pildīja slimnīcas un tukšoja pansionātus, piespieda valdības ieviest pārvietošanās, pulcēšanās un tirdzniecības ierobežojumus, aizsedza sejas ar sejautiem, sašķēla sabiedrību naidīgās frontēs un piespieda virtualizēt darbu un mācības. 2020. gadā vēl nepielūdzamāk atklājās digitālo mediju radītā sensāciju, neuzticības un naidīguma piesātinātā, mākslīgā intelekta tīši vai netīši sašķeltā informācijas telpa, kurā, šķiet, sāka zust atšķirība starp informāciju un dezinformāciju, un ikdienas neauglīgās vārdu cīņas apliecināja, ka diskusijas nepalīdz. Šis pārmaiņas fundamentāli ietekmēja arī Latvijas kultūras dzīvi, uz vairākiem mēnešiem ierobežojot pasākumu rīkošanu, aizverot muzejus, teātrus, koncertzāles, bibliotēkas, kino un klubus. Laikā, kad kultūras iestādes bija atvērtas, higiēnas prasības izretināja apmeklētāju rindas un radīja absurda, atsvešinātības un antiutopijas atmosfēru. Vienlaikus karantīna daudzus pamudināja drošāk un radošāk izmantot virtuālās saziņas iespējas, piesaistot apmeklētājus attālinātām diskusijām un lasījumiem.

Latvijas autoru oriģināldzejas grāmatās tas viss vēl nepaspēja parādīties — šo notikumu sekas droši vien ieraudzīsīm turpmākajos gados. Lai arī ierobežojumi literatūru, šķiet, neskāra tik smagi kā teātrus, jāņem vērā, ka nenotika daļa

grāmatu atvēršanu un plānoto literāro pasākumu, uz laiku tika slēgtas grāmatnīcas.

Pēdējā brīdī starp vasaras atelpu un vīrusa otro vilni rīkotājiem izdevās klātienē noorganizēt 2020. gada Dzejas dienas. Laikā, kad tiek rakstīts šis apskats, aizvadītais festivāls šķiet kā sapnis, neticams notikums — stāvgrūdām pilna Ojāra Vācieša muzeja pasākumu zāle, kurā dzeju deklamē autori, kam iznākušas jaunas grāmatas. Nav nekāds brīnums, ka Vācieša muzeja pasākums bija tik populārs — 2019. gada beigās un 2020. gadā iznāca neparasti daudz interesantu dzejas grāmatu, un īpaši ražīgs 2020. gads izrādījās debiju autoriem. Tika izdotas vismaz astoņas debijas grāmatas — tas ir neparasti liels skaits, un šie pieteikumi izraisīja lielāku vai mazāku interesi literatūras profesionāļu vidū.

Vispārējs ieskats

2020. gadā tika izdots ap 200 latviešu oriģināldzejas grāmatu pieaugušajiem¹. Kā ierasts, lielākā to daļa pārstāvēja lietišķo un dekoratīvo dzeju (dāvangrāmatas, veltījumu, svētku dzeja), kā arī neformālo, neprofesionālo dzeju, kas ir daudzu cilvēku vaļasprieks un sirdslieta. Īpaši populāras vaļasprieka dzejas jomā kļuvušas vairāku autoru izlases (vairāk nekā 30 grāmatu); ražīgākās izdevniecības šajā segmentā — *Ezerrozes grāmatas*, *Domu pērles* un *Sava grāmata*. Vairākas antoloģijas un speciālizdevumi liecināja arī par aktīvu literāro kopienu darbību reģionos. Savukārt pie profesionālā vai augstās vārda mākslas segmenta varētu pieskaitīt apmēram 20 latviešu oriģināldzejas grāmatas. Ietekmīgākais dzejas izdevējs aizvadītajā gadā bijis apgāds *Neputns* (astoņas latviešu dzejas grāmatas); nozīmīgas grāmatas laidušas klajā arī izdevniecības *Orbīta*, *Pētergailis*, *Jāņa Rozes apgāds*, *Zvaigzne ABC*.

Libiešu valodā izdota Kārļa Staltes otrā grāmata *Rikāz rānda. Bagātā jūrmala* (red. V. Ernštreits, dzejoļi libiešu valodā ar atdejojamiem latviešu valodā), kā arī debija — Baibas Dambergas grāmata *Es un cit Es* (red. G. Blumberga) libiešu, latviešu valodā un tāmnieku izloksnē (abas grāmatas izdevis *Livõ kultūr sidām*). Latgaliešu valodā pērn iznākušas divas dzejas grāmatas — Valentīna Lukaševiča *Pādi navā svāiti* (red. I. Sperga, *Cymyss*) un Jāņa Keiča *Kai pridis sakne* (red. L. Leikuma, pašizdevums).

No latviešu valodas uz citām valodām tulko-to grāmatu vidū īpaši izceļamas trīs dzejas izlases — 15 Latvijas jaunākās un vidējās paaudzes dzejnieku izlase somu valodā *Jos unohdat oman nimesi. Ja aizmirsti savu vārdu* (red. E. Bloma, atdz. Annika Suna), 11 vidējās un vecākās paaudzes dzejnieku izlase poļu valodā *Wszystkie ptaki, co we mnie... Visi putni, kas mani...* (sast. un atdz. Oļga Anna Veviora (*Wiewióra*)) un trīs latgaliešu dzejnieku dzejas izlase angļu valodā *The Last Model. Pādeja Modelis* (sast. un atdz. Džeids Vils, red. Klaiivs Botls (*Clive Boutle*)). Bez šaubām, ik gadu tiek izlolotas un

Autori nevis sadalāmi skaidri nošķiramās kategorijās, bet ir nosacīti līdzīgi cits citam pēc ģimenes līdzību principa

publicētas arī grāmatas, kas netiek plaši aprakstītas centrālajos literārajos žurnālos. Piemēram, Latvijas Rakstnieku savienības biedrs, dzejnieks un publicists, izlašu veidošanas entuziasts Sergejs Žuravļovs par godu 75. gadadienai kopš uzvaras pār nacistisko Vāciju aizvadītajā gadā sakārtojis un izdevis Andreja Baloža, Valda Luksa, Jāņa Sudrabkalna un Pētera Sila dzejoļu ciklus (izdevniecība *Подума*).

2020. gads nevarēja lepoties ar lielu skaitu atdzejojumu latviešu valodā, tomēr tie iepriecināja un raisīja rezonansi. Einārs Pelšs no krievu valodas atdzejojis un sastādījis Daniila Harmsa dzejas izlasi *Dzeja* (red. J. Elsbergs), savukārt, pateicoties Jāņa Elsberga atdzejojumam no angļu valodas, pie lasītājiem nonākusi Čārlza Bukovska dzejas izlase *Kodiens* (red. K. Vērdiršs; abas grāmatas – *Neputns*). Guntars Godiņš no igauņu valodas atdzejojis Merikas Eimes dzejoļus (*Neierāmēts vārds*, red. S. Godiņa, izdevniecība *Mansards*), kā arī dzejnieka Contrās bērnu dzejoļus (*Visi ir visgudrākie*, red. I. Zandere, izdevniecība *Liels un mazs*).

Latviešu bērnu dzejas klāstā varam atrast apmēram 15 grāmatas, to vidū izdevniecībā *Liels un mazs* katrs pie savas bērnu grāmatas tikuši lieliskie dzejnieki Ērika Bērziņa (*Mammās dzejoļi*, red. I. Zandere) un Marts Pujāts (*Ej nu ej*, red. I. Zandere). Dzejnieces Ineses Zanderes sastādīta, izdota arī kārtējā dzejas gadagrāmata bērniem *Garā pupa* (*Ascendum* paspārnē), kurā, kā ierasts, atrodami gan pieredzējušu, gan pavisam jaunu latviešu un ārzemju autoru darbi bērniem un vecākiem (arī, piemēram, Marijas Luīzes Meļķes dzejolis *Bija jau pasaules gals, bet nevienu tas neinteresēja no Spēlmaņu nakti* godalgotās izrādes *Netikumīgie*).

Ir interesanti palūkoties arī uz to, kuri no autoriem tikuši izdoti atkārtoti vai citādi aktualizēti aizvadītajā gadā. Nepretendējot uz izsmeļošu pārskatu, varētu atzīmēt, ka joprojām populārs bijis Imants Ziedonis, izdotas divas viņa grāmatas – *Zvaigžņu zaglis* un *Mirkļi. Foreles*. Izdota Eduarda Veidenbauma dzejas izlase, kā arī publicēts Veidenbaumam veltīts rakstu krājums *Eduards Veidenbaums. Dzīve un daiļrade: konteksti un recepcija* (LU Akadēmiskais apgāds). Tikusi izdota Andreja Egliša dzejas izlase, Arvīda Plauža padomju laikā npublicētā dzeja, sakārtotas grāmatas par politieslodzīto dzejnieku un publicistu Gunāru Freimani un rakstnieci Tirmalieti. Aleksandra Čaka memoriālais dzīvoklis-muzejs izdevis grāmatu par Čaka piemiņas lietām (*Sajūtu restaurācija*). Apgādā *Mansards* izdots Māra Čaklā *Rakstu 2.* sējums; norisinājusies arī Čaklajam veltīta izstāde Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejā, un izdevniecībā *Jumava* izdots Čaklā dziesmu tekstu krājums *Viņi dejoja vienu vasaru*. Savukārt, piemēram, Liepājas Universitātes rakstu krājumā *Aktuālas problēmas literatūras un kultūras pētniecībā* uzmanības centrā bijusi 17. gs. kāzu dzeja, veltījumu dzeja Liepājai, dzejnieks un LR pirmais iekšlietu ministrs Miķelis Valters (psēid.

Andrejs Papārde), latvju dainas, mātišķība latviešu dzejā, maskulinitātes atainojums Jāņa Tomaša un Daiņa Deigeļa dzejā, kā arī dzejnieki Rainis, Šillers un Gēte.

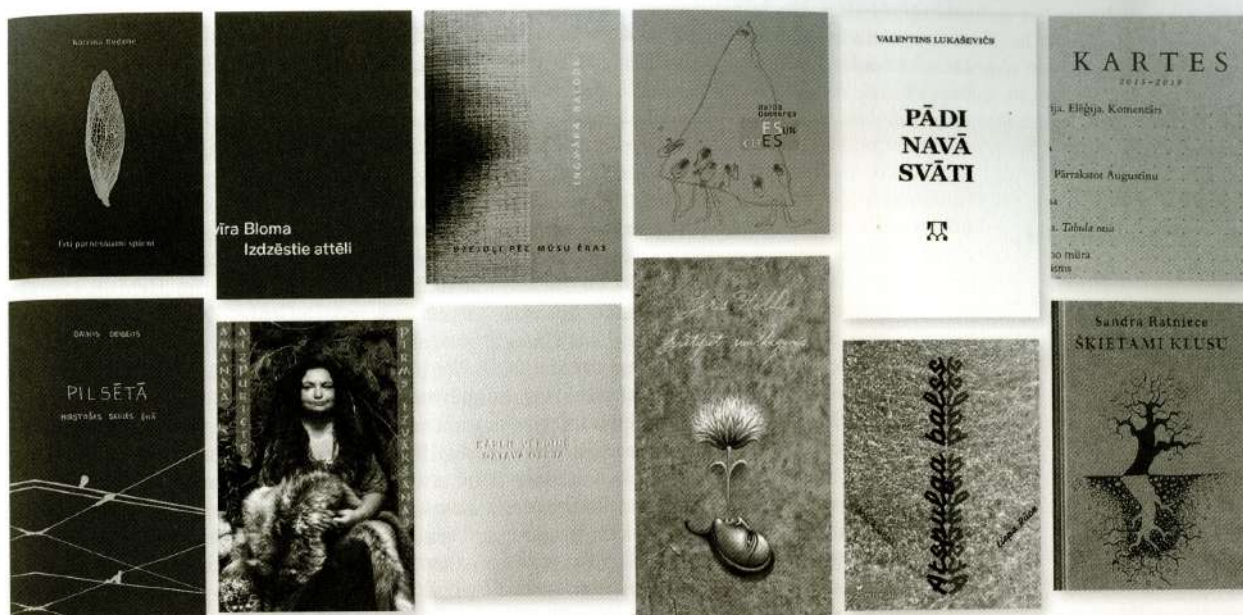
Debijas un to konteksti

Šajā apskatā sīkāk analizēti tie debijas darbi, par kuriem bijis visvairāk atzinīgu kritikas atsauksmju, tomēr der pieminēt, ka debiju vidū bija arī tādas grāmatas kā Sandras Ratnieces *Šķietami klusu* (red. J. Rokpelnis, *Jāņa Rozes apgāds*), Tamaras Skrinās *Mini* (red. D. Sirmā, *Pētergailis*) un Baibas Dambergas *Es un cit Es*. Nereti gadās, ka debitanti nemaz nav jauni cilvēki, un arī šoreiz tikai daļa no viņiem ir divdesmitgadnieki, tomēr nostiprinājās pārliecība, ka Latvijas dzejā ienākusi jauna, spēcīga paaudze. Pie šīs paaudzes pirmām kārtām tika pieskaitīti Elvīra Bloma (*Izdzēstie attēli*, red. A. Viguls, *Orbīta*), Ivars Šteinbergs (*Strops*, red. A. Ostups, *Neputns*), Lote Vilma Vitiņa (*Meitene*, red. A. Ostups, *Neputns*) un Lauris Veips (*Interesantās dienas*, red. A. Ostups, *Orbīta*), taču daudzsološajā pulciņā noteikti iederas arī dzejnieks Raimonds Ķirķis, kura grāmata *Kartes* (red. K. Vērdiršs, *Neputns*) tika izdota 2019. gada pašās beigās (vēlāk tā izpelnījās gan Latvijas Literatūras gada balvas spilgtākās debijas nomināciju, gan 2020. gada Dzejas dienu balvu). Šī paaudze nepārstāv vienotu rakstības stilu, tomēr tās dalībnieki nav vienpatņi, bet labprāt veido kopējus izdevumus (*Žoklis*) un pasākumus.

Nosacītu plašāku domubiedru grupu reprezentē jau minētā somu valodā izdota izlase *Ja aizmirsti savu vārdu*, kurā līdzās 2020. gada debitantiem atrodams arī Kārlis Vērdiršs, Anna Auziņa, Artis Ostups, Aivars Madris, Arvis Viguls un Einārs Pelšs. Šos autorus laiku pa laikam vieno kopēji projekti un intereses (nesenā pagātnē – Monta Kroma un Preiļu konceptuālisms), tāpat iespējams saskatīt atsevišķas paraleles darbu stilistikā, tomēr nevaram runāt par vienotu literāru virzienu. Šķiet, šos autorus galvenokārt savedis kopā tas, ka viņi visi ir lieliski dzejnieki; varam minēt arī, ka pulciņu raksturo drīzāk progresīva, nevis konservatīva ievirze, radoši meklējumi, modernisma mantojuma revitalizācijas centieni, intelektuālisms vai antiprovinciālisms, sliekšme paplašināt dzejas telpu ārpus klasiska dzejas krājuma rāmējuma.

Kopumā, runājot par paaudzēm un virzieniem Latvijas laikmetīgajā dzejā, metodoloģiskas grūtības ir neizbēgamas. Autori nevis sadalāmi skaidri nošķiramās kategorijās, bet ir nosacīti līdzīgi cits citam pēc ģimenes līdzību principa, tāpēc nav brīnums, ka kritiķi nemitīgi meklē autoru vaibstos radniecības pazīmes – sak, šajā ziņā Šteinbergs līdzīgs Vērdiršam, bet tajā atkal izspļauts Ronalds Briedis. Nevilšus rodas vēlšanās atgriezties pie formālisma un izveidot kādu universālu semiotisku kodu sarakstu, ar kura palīdzību poētiku varētu salikt kā bilžu miklu: kon-

2020. gadā iznākušie dzejas krājumi ir robežšķirtne starp to pasauli, kuru pazinām, un to, par kuru vēl tikai sākam domāt

ceptuāla/naturālistiska/ironiska; femīna/metafiziska/romantiska utt. Var runāt arī par pastāvīgu svārsta kustību starp poliēm – no metafizikas pie reālisma, no romantisma pie modernisma, no barokāluma pie lakonisma u. c. Visi šie apzīmējumi un koncepti lietoti diskusijās par jaunāko dzeju.

Par Blomas grāmatu *Izdzēstie attēli* Vērdiņš rakstīja, ka tā ir «spilgtākā debija latviešu femīnālā dzejā kopš 2015. gada pirmo grāmatu buma». Grāmata recenzijās dēvēta par talantīgu, nobriedušu, kontrastainu, tādu, kas nevairās no disharmoniskiem motīviem, banalitātes un vulgaritātes, taču «vienmēr eleganti tiek no tām ārā». Blomas dzejoļi vēsta par bezjēdzību un cerību, depresiju un izlaušanos no tās (Krista Anna Belševica). Tā ir drosmīga bals, kas nebistas no emocionalitātes, atklātības, skarbās sociālās realitātes, pašironijas, sarkasma (Auziņa). Blomas dzeja ir performatīva, piemērota provokatīvam lasījumam; tā iesaista lasītājus («Sadalieties desmit grupās un meditējiet par sekojošiem tematiem» (35)). Savukārt dažādu formas eksperimentu, tajā skaitā uzskaitījumu (sarakstu) veidošana vedināja uz teorētiskām pārdomām par dzejas formām, kuras izmantojamas, lai tvertu laikmetīgo fragmentēto un nekārtīgo pasaules ainu.

Blomas un Veipa grāmatas izdotas lasītājam jau pazīstamajā izdevniecības *Orbita* sērijā *Orbitas bibliotēka*, kuras dizainam raksturīgi vienādi, tumši, askētiski vāciņi (mākslinieki T. Mrazausks, A. Muraško). Pārējām 2020. gada grāmatām veidots katrai unikāls, nereti košs dizains. Dizains grāmatas semantiku var gan paspilgtināt, gan

nomākt, tāpēc pamatots ir jautājums, vai, uzvelkot grāmatai «uniformu», teksts iegūst vai zaudē. Laimīgā kārtā par Blomas un Veipa krājumiem var sacīt, ka tie ir tik izteiksmīgi, ka izejas uz vienkāršības fona. Par citām grāmatām, piemēram, Vītiņas *Meiteni* (mākslinieks A. Zelčs) vai Vērdiņa *Gatavo dzeju* (mākslinieks K. Salmanis) var teikt, ka dizains bijis aktīvi līdzdalīgs mākslas darba kopveseluma radīšanā, nav funkcionējis vienkārši kā neuzkritošs, gaumīgs trauks.

Viens no pēdējo gadu aktuāliem diskusiju tematiem bijusi feminitāte un maskulinitāte literatūrā; šī tēma arī 2020. gadā aplūkota gan literatūras pētnieku darbos, gan recenzijās par jaunākajām grāmatām. Fakts, ka kāda no jaunajām dzejniecēm tika nosaukta par femīnās dzejas pārstāvi, nereti tika analizēts nākamajā recenzijā. Līdzās Blomai arī Vītiņas, Liepas Rūces un Lauras Andersones grāmatas tika saistītas ar sievietes balsi un jaunas sievietes pieaugšanas stāstu, sava loma šeit droši vien bijusi arī uzvedinošajiem grāmatu nosaukumiem – *Meitene* (Vītiņa) un *Meitiņa skatās augšup* (Andersone, red. J. Egle, Rakstnieku savienības Liepājas nodaļas izdevums).

«Meiteņu» vidū kritiķi īpaši uzteica Vītiņas Rūces (*Atspulga balss*, *Pētergailis*) veikumu; Auziņa rakstīja, ka Rūces grāmata «piedāvā dziļāku un mākslinieciski interesantāku poētikas līmeni», salīdzinot ar Madaru Gruntmani un Ingu Pizāni, kuras iepriekš saistītas ar femīnās pieredzes atklāšanu. Rūces darbos saskatāma gan mērķtiecīga liriskā varoņa psiholoģiskā izaugsme, gan dziļāki,

Vērdiņa un Rudzītes grāmatas zināmā mērā reprezentē antagonismu, kas izveidojies starp divām poētiskās domāšanas formām

arhetipiski slāņi, kas kritiķa Madra skatījumā šo dzeju pietuvina tādiem metafiziskiem dzejniekiem kā Andris Ogrīšs un Jānis Hvoinskis. Savukārt Vitiņas *Meitenē* spilgtākie dzejoļi ir šķietami vienkārši, lakoniski un realistiķi, šajā ziņā tie saucas ar pedējos gados aktuālajiem dzejas piezemēšanas un demitiskošanas eksperimentiem. Kopumā, lai gan Rūces un Vitiņas grāmatas, salīdzinot ar Blomas darbu, ir introvertas un nerada tik skandaložu pirmo iespaidu, to daudzie radošie atradumi pakāpeniski atklājas ilgākā lasīšanas gaitā un nostiprina iespaidu, ka neuzkritoši, bet nemitīgi norisinās dzejas evolūcija.

Ivars Šteinbergs noteikti uzskatāms par vienu no spilgtākajām aizvadītā gada literatūras zvaigznēm, jo ne tikai publicēja izcilu debijas dzejas krājumu, bet par savām dzejas recenzijām tika nominēts arī Normunda Naumaņa balvai mākslas kritikā. Gan pats autors, gan kritiķi uzsvēruši, ka *Stropa* tapšanas procesā nozīmīga bijusi iemiesošanās dažādos tēlos, tajā skaitā citu dzejnieku stilistikā, tomēr, atrodoties Šteinberga dzejoļu ietekmē ilgāku laiku, tie arvien mazāk atgādināja parafrāzes un arvien vairāk lika sajūmināties par Šteinberga pašlaik ne ar vienu citu autoru nesajaucamo stilu. Šteinberga dzejas dramaturģiskā forma izceļas uz vispārējā fona, kurā vairums dzejnieku ar formu strādā slinki un vairāk intuitīvi; tā ir ekspresīva dzeja, kura spēj būt gan vientiesīgi ironiska un smieklīga, gan filozofiska, traģiska, emocionāla; tā satur ļoti bagātīgu mūsdienu priekšmetiskās realitātes dokumentāciju, kā arī noteikti kļūs par priekšmetu laikmetīgās maskulinitātes pētījumiem.

Laura Veipa krājums *Interesantās dienas* man visvairāk patīk tāpēc, ka tas nav aprakstāms, atsaucoties uz iepriekš minētajām poētikas jēdzieniem šūpolēm: to nevar iegrāmatot ne kā metafizisku vai reālistisku, ne kā romantisku vai modernu, ne kā lakonisku vai okeānisku. Arī iztēlotajā semiotisko kodu sarakstā nākas pārsīkriet dažām tipiskajām poētiskajām funkcijām, vērsoties pie saraksta papildinājumiem un pielikumiem – neder ironija, neder konceptualisms, neder grēksūdzes dzeja, neder intelektuālisms, sirreālisms, naturālisms vai sentimentālisms... Vērdiņa vārdiem runājot, Veips ir «spilgts mūsdienu lirika paraugs» – atvērts, ar neparastu poētisko iztēli un sarežģītā zvirbulēna potenciālu. Par tipisku jaunās paaudzes pārstāvi Veipu padara izteiksmīgas valodas neveiklības, absurda un inteligences apvienojums; liriskais varonis šķiet bērnišķīgs, reizē tā nav pasaules uzlūkošana ar bērna vai ciema muļķīša acīm. *Interesantajās dienās* sintezētie ķīmiskie savienojumi ir tik dīvaini un iedvesmojoši, ka gribas atmiņā tos saglabāt kā unikālus, analīzes nesabojātus eksemplārus.

Pieaugušie

Kārtējie krājumi aizvadītajā gadā iznākuši dažādu paaudžu dzejniekiem – Kārlim Vērdiņam

(*Gatavā dzeja*, red. R. Ķirķis, *Neputns*), Ingmārai Balodei (*Dzejoļi pēc mūsu ēras*, red. A. Ostups, *Neputns*), Katrinai Rudzītei (*Ērti pārnēsājami spārni*, red. A. Auziņa, *Neputns*), Krišjānim Zeļģim (*Skaisuma klātbūtne*, red. K. Vērdiņš, *Neputns*), Agnesei Rutkēvičai (*Vietām cilvēki*, red. E. Raups, *Jāņa Rozes apgāds*), Dainim Deigelim (*Pilsētā mirstošas saules ēnā*, red. I. Gaile, *Jāņa Rozes apgāds*), Amandai Aizpurietei (*Pirms izvākšanās*, red. C. Redliha, *Neputns*), Aivaram Eipuram (*Dzejoļu remonts*, red. I. Šlāpins, *Neputns*), Jurim Heldam (*Svētījiet maldugunis*, red. D. Grūbe, *Zvaigzne ABC*), pēc nāves – Leonam Briedim (*Rondeles*, red. M. Salējs, *Pētergailis*). Šeit pievērsīšos grāmatām, kas man personīgi šķitušas būtiskākās.

Daļa lasošās sabiedrības visvairāk noteikti gaidīja Vērdiņa sesto pieaugušo dzejas grāmatu, jo jau ilgāku laiku bija zināms – Vērdiņš raksta jaunu, konceptualisma virziena iedvesmotu darbu. *Gatavajā dzejā* patiešām sistemātiski iedzivināti konceptualisma principi, virkne dzejoļu pilnībā vai daļēji veidoti no «atrstiem tekstiem» – diskursa paraugiem, kas «izgriezti» no vecām avīzēm, birokrātiskiem dokumentiem, elektroniskām vēstulēm un mēstulēm, interneta meklēšanas rezultātiem u. c. tekstuāliem artefaktiem. Brīnišķīgi ir atklāt, ka šajā it kā mehāniskajā visumā joprojām patvērusies Vērdiņam raksturīgā cilvēcīgā intonācija. Apgalvojums, ka šis krājums ir ļoti novatorisks, vienlaikus ir gan paties, gan paradokss, jo krājums apzināti iedzīvina teorijā aprakstītu un praksē aprobētu poētisku praksi. Dažas idejas, piemēram, interneta meklēšanas rezultātu apspēlēšana, šķiet jau daudzārt redzētas. No otras puses, šī grāmata ir kā obligātās literatūras antoloģija, kurā bijis pilnīgi nepieciešams iekļaut visus hrestomātiskos piemērus. Vērdiņš ir un paliek atskaites punkts, orientieris, ap kuru tiek izkārtoti daudzi citi darbi, lēšot, cik lielā mērā tie nesasniedz vai pārsniedz Vērdiņa iesākto.

Savukārt citai dzejas cienītāju daļai 2020. gada dzejas galvaspilsēta bija Rudzītes otrā grāmata *Ērti pārnēsājami spārni*. Vērdiņa un Rudzītes grāmatas zināmā mērā reprezentē antagonismu, kas izveidojies starp divām poētiskās domāšanas formām. Lai arī šķiet, ka laikmetīgajā dzejā pietiek vietas dažādām mākslas izpausmēm un nav nepieciešams gāzt no troņa vienu formu, lai tās vietā nāktu cita, spriedze saglabājas. Iespējams, tā saistīta arī ar praktisku vajadzību piešķirt balvas viena vai otra virziena autoriem: Dzejas dienās šī problēma tika risināta, galveno balvu sadalot starp Ķirķi un Hvoinski. Tomēr ir saprotamas arī bažas, kas saistītas ar asociatīvo dzeju, kā arī kopumā ar romantisma un simbolisma atskaņām kultūrā. Viens no kritikas avotiem ir šīs dzejas dekoratīvisma potenciāls – skaistā, bet abstraktā, tēlainā dzejā riskē kļūt pašmērķīga. Tēlos un metaforās balstītā poētika daļu jaudas zaudē arī pārprodukcijas iespaidā. Lai arī, ienirstot kon-

Interesants ir efekts, ko rada raitā pārslēgšanās no valstiskām pie sadzīviskām vai sirreālām tēmām

krētā dzejoļu krājumā, lasītājam redzētais var šķist absolūti ģeniāls, dzejas kopējā ekoloģijā it kā zūd autoru identitāte, tie kļūst savstarpēji līdzīgi kā miglaini tēli eksistenciālā sapnī. Tādi virtuozī autori kā Rudzīte tiek minēti kā apliecinājums tam, ka asociatīvā dzeja sevi nav izsmēlusi. Arī par Rudzītes jauno grāmatu Līvija Baumanē-Andrejevska raksta: «Krājuma vērtība ir svaigā tēlainība, metaforisks atsevišķu elementu, frāžu spēks – bieži (..) uzmirdz kāda poētiska delikatese.» Romantiskā spārnu metafora šajā krājumā ir ar izdomu pārrādīta, un oriģinalitātes trūkumu pārmet būtu nevietā, tomēr strīds starp dažādu spārnainu būtņu cienītājiem un progresīvajiem ciniķiem ar šiem argumentiem nav izšķirams, nevienprātības cēlonis meklējams dziļāk.

Krišjāņa Zelģa ceturtais krājums *Skaistuma klātbūtne* pārstāv citu poētisku virzienu. Zelģis uzskatāms par vienu no jaunās vienkāršības aizsācējiem, tieši viņa dzejā savulaik esam iemācījušies cienīt tikko manāmu valodas neveiklību un biklumu, kas vēlāk spilgti raksturoja arī dažu jaunās paaudzes autoru (t. sk. L. Veipa) dzeju. Tēli šajos tekstos tiek lietoti taupīgi, un retās metaforas ir gluži labas un iederīgas, bet ne spēj, ne vēlas konkurēt ar asociatīvās stilistikas virtuozākajiem paraugiem. Zelģis ir viens no tiem autoriem, kam izdodas pārliecināt lasītāju, ka arī empiriskam, sekulāram, salīdzinoši skopam apkārtnes vērojumam ir poētiska vērtība, un metafiziski dziļas un svarīgas ir ne tikai vertikālās attiecības starp cilvēku un viņa Dievu, bet arī «horizontālās realitātes» procesi.

Lai cik vērtīgi šķistu Zelģa teksti, viņš nerada iespaidu, ka teksti un valoda ir viņa eksistences galvenā stihija. Pretējs iespaids rodas, saskaroties ar Aizpurietes, Aivara un Brieža darbiem. Šķiet, rakstīt šiem autoriem ir tikpat dabiski kā elpot, un viņu dzejas attīstība ir personiska lieta, kas vairs nav atkarīga no laikmeta tendencēm. Tādējādi kritiķiem nereti bijis grūti izsvērt, vai kārtējā grāmata kļuvusi labāka, sliktāka vai ir gluži tāda pati kā iepriekšējās.

Par Amandas Aizpurietes desmito krājumu *Pirms izvākšanās* Inga Žolude rakstīja, ka, lai arī šo dzeju joprojām caurvij eļģiskā tematika un zaudējuma sāpes, autore no «prastas vaļširdības» atgriezusies pie izmisuma pārstrādāšanas dzejas valodā. Aizpurietes teksti man atgādina prasmīgas adītājas veikumu, valdziņi tajā nav ne pārāk cieši, ne pārāk vaļīgi, pat adot ar aizvērtām acīm. Šī tēlainība ir pilnīgi privāta un lokāla, tai nav vajadzības sekot ārpusaules vēsmām.

Savukārt Eduarda Aivara desmitā dzejas grāmata *Dzejoļu remonts* kritiķa un dzejnieka Ogrīņa ieskatā ir kā bloknots, kurā autors piefiksē par dzejoļiem pārvēršamos momentus – parastām lietām šādi tiek piešķirts gaidīts vai negaidīts spožums. Manuprāt, Eipura dzejas formula – garie dzejoļu nosaukumi, humora izjūta, paradoksalitāte, optimisms, vērigums, nekautrē-

šanās, iekšējās brīvības sajūta, erotika, empātija – ar laiku nav zaudējusi aktualitāti un kļuvusi neinteresantāka. *Dzejoļu remontā* konsekventi lietotā forma, kurā liela nozīme ir nosaukuma un pamatteksta saspēlei, šķiet ļoti piemērota politisko procesu komentēšanai. Taču interesants ir arī efekts, ko rada raitā pārslēgšanās no valstiskām pie sadzīviskām vai sirreālām tēmām, saglabājot vienas un tās pašas intonācijas un formas.

Šo apskatu noslēdzu ar Ingmāras Balodes trešo grāmatu ar apokaliptisko nosaukumu *Dzejoļi pēc mūsu ēras* (protams, pašlaik visiem visvairāk patīk tieši nosaukums!). Balode ir viena no dzejniecēm, kura vienmēr rādījusi, kā ikvienu brokastgaldū padarīt par kluso dabu, fiziski sajūst saules milzīgās plaukstas svaru un ieraudzīt, kā domas aulēkšo gaispīlnā stadionā. Lasot šo dzeju, es skaidri ieraugu, ka tēlu sistēmas ir nekritizējamas un no ārpuses neizmaināmas, tās ir tik dziļi sakņotas dzejnieka eksistencē, ka ir absurdi to vietā pieprasīt kādas citas – modernākas vai labākas.

Daudz runāts par lielajām pārmaiņām, kuras jauno mediju ēra ieviesusi cilvēku lasīšanas, klausīšanas un sazināšanās paradumos. Šī apskata saturs liecina, ka dzejas grāmata joprojām ir vārda mākslas atzītākais un uzticamākais medijs. Performancēm un izstādēm ir gaistošāks raksturs, tās grūtāk dokumentēt un saglabāt. Tomēr paliek neliela parāda sajūta: varbūt nākamgad vajadzētu vairāk rakstīt arī par citām dzejas pieredzes formas? ■

Citētās recenzijas

A. Auziņa. *Dzejniece ne tik parastā*. Par E. Blomas krājumu *Izdzēstie attēli*. *Satori*, 25.03.2020.

A. Auziņa. *Noskūpstīt atspulgu, izdot grāmatu*. Par L. Rūces krājumu *Atspulga bals*. *Satori*, 8.10.2020.

L. Baumanē-Andrejevska. *Uzšķērsta trauslums: spēles ar tumsu un gaismu*. *Domuzīme*, 2020, nr. 3. 54.–55. lpp.

K. A. Belševica. *Dzejas, kas nemelo*. Par E. Blomas krājumu *Izdzēstie attēli*. *Konteksts*, 2020. g. jūn. 11. lpp.

A. Madris. *Dzejas mēnesi aizvadot: seši aktuāli latviešu dzejas krājumi*. *Delfi Kultūra*, 29.09.2020.

A. Ogrīņš. *Eipuriāde*. Par E. Aivara krājumu *Dzejoļu remonts*. *Konteksts*, 2020. g. novembris. 24. lpp.

K. Vērdiņš. *Ekfrāzes parastās*. Par E. Blomas krājumu *Izdzēstie attēli*. *Punctum*, 2.03.2020.

K. Vērdiņš. *Skaists ķermenis un prāts*. Par L. Veipa krājumu *Interesantās dienas*. *Satori*, 25.11.2020.

I. Žolude. *Sērās ir kaut kas nepārejošs*. Par A. Aizpurietes krājumu *Pirms izvākšanās*. *Kultūras Diena un Izklaide*, 29.10.2020. 9. lpp.

Statistikas dati iegūti, analizējot informāciju Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kopkatalogā. Tiešsaiste: lnb.lv/lv/katalogi-un-datubazes

Cik skarba būs kovidā "s

Covid-19 laikā tiek testētas kultūras nozares adaptācijas un pārkārtošanās spējas

ANITA BORMANE

Pagājušā gada laikā Covid-19 ietekmē kultūras patēriņa vide radikāli mainījies no klātienē par labu digitālajiem formātiem, un trešdaļa auditorijas arī paudusi gatavību maksāt par piedāvāto tiešsaistes produktu. Tomēr būtiski kritusies arī tādu aktivitāšu popularitāte, kam šķietami nav tiešas saiknes ar pandēmiju, piemēram, iedzīvotāji retāk lasījuši grāmatas. Auditorija nogauda ierobežojumu pilnīgu izbeigšanos, jo jau oktobrī tikai trešdaļa teikusi, ka plāno apmeklēt kultūras pasākumus tuvākajos sešos mēnešos. Vienlaikus kultūras patēriņš samazinājies vairāk nekā līdzdalība, jo iesaistība amatiermākslā kritusies tikai par diviem procentiem.

Šī ir daļa no secinājumiem jaunākajā "Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījumā", ko īstenojusi Latvijas Kultūras akadēmija (LKA), SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija" un SIA "SKDS", veicot 1044 Latvijas iedzīvotāju, kā arī kultūras organizāciju un pasākumu rīkotāju aptauju un sešas intervijas Latvijas cilvēkus ar invaliditāti pārstāvošas organizācijas. Faktiski tas atspoguļo kultūras veselības ainu Covid-19 ietekmē, jo veikts gan īsi pirms pandēmijas, gan tās laikā.

Kas noticis ar kultūras auditorijām Covid-19 iespaida, cik gatavas kultūras patēriņa paradumi mainīti ir Latvijas kultūras institūcijas un politikas veidotāji? Cik stindzinoša varētu izrādīties pandēmijas izraisītā kultūras nozares "salna pavasari"?

Lai diskutētu par šiem un citiem jautājumiem, "Kultūrzīmju" rīkotājā attālinātā diskusijā satikās Latvijas Kultūras akadēmijas profesore, prorektore, Dr.sc.soc. ANDA LAĶE, Kultūras ministrijas valsts sekretāres vietnieks ULDIS ZARINŠ, Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra valdes locekle INDRA LŪKINA, Latvijas Nacionālā teātra valdes loceklis JĀNIS VIMBA, "Dirty Deal Teatro" direktore ANNA SĪLE, Latvijas Radošo savienību padomes ģenerāls sekretārs HARALDS MATULIS.

Digitālie projekti – glābiņš, saglabājot auditorijas?

A. Bormane: – Vai ir pamats secinājumam, ka viena auditorijas daļa pamazām atrodinās no kultūras, vismaz klātienē formātā?

A. Laķe: – Mūsu pētītāis laikposms no 2019. gada septembra līdz 2020. gada septembrim ietver gan kultūras

patēriņa prakses pirms Covid-19 ierobežojumiem, gan to laikā. Dati, protams, apliecina, ka kultūras patēriņš ir radikāli krities praktiski visās aktivitātēs, izņemot digitālās kultūras patēriņa formas. Bet, ja jūs jautājat, vai auditorija atradināsies no kultūras procesiem, tad jāteic, ka prognozēt ir ļoti grūti. To noteiks gan psiholoģiski, gan ekonomiski faktori, proti, kāda pēckovida laikā būs iedzīvotāju maksātspēja, gan tas, kā būs mainījušas brīvā laika pavadīšanas un kultūras prakses šajā laikā. Šobrīd nevaram droši atbildēt uz jautājumu, vai un kuri auditorijas segmenti, cilvēku grupas spēs apmierināt savas kultūras un mākslas vajadzības tikai digitālajā vidē. Svarīgi arī, vai kultūras pieredze interneta vidē aizstās vai papildinās kultūras notikumu baudīšanu klātienē. Šķiet, ka pusotrs gads tomēr nevar izmainīt kultūras patēriņa modeļus, kas izveidojušies ilgākā laikā, un tā sabiedrības daļa, kuru kultūras vajadzības ir noturīgas un vērtības balstītas, savus paradumus nemainīs. Citādi ir ar cilvēkiem, kuru interese par kultūras un mākslas piedāvājumu ir nenoturīga un nejausa.

– **Krizes pirmajā vilnī iz-**

INDRA LŪKINA:

« Tikko ir iespēja paralēli apmeklēt dzīvos pasākumus, pārdot biļetes uz digitālajiem praktiski nav iespējams.

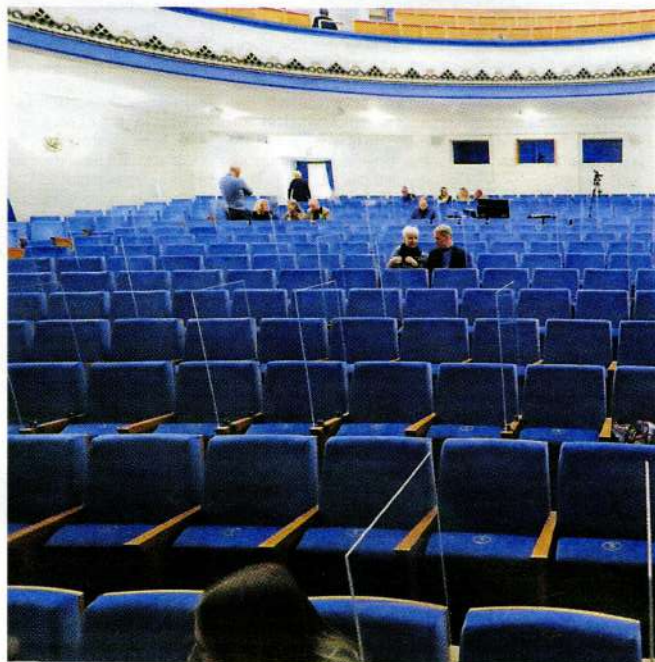
skaneņa pieņēmums, ka pulcēšanās ierobežojumi var atstāt paliekošu psiholoģisku ietekmi uz cilvēku apziņu un radīt piesardzību vai bailes no lielu publisku pasākumu apmeklēšanas. Vai jaunākais pētījums to apliecina?

– Aptaujā 2020. gada septembrī vēl pirms radikālo ierobežojumu noteikšanas 40% cilvēku apgalvoja, ka tuvāko sešu mēnešu laikā noteikti neapmeklēs nevienu kultūras pasākumu, 25% nebija konkrēta viedokļa, bet 35% norādīja, ka tos apmeklēs. Var pieņemt, ka tā iedzīvotāju daļa, kas uzskatāma par aktīvo kultūras auditorijas daļu, ir elastīga, proti, ir gatava atsākt savu kultūras aktivitāti. Tomēr samērā liela daļa

ir piesardzīga, kas liecina, ka pat tad, kad noteiktie ierobežojumi tiks atcelti, viņu kultūras aktivitāte atjaunosies pakāpeniski. Piesardzības pakāpe ļoti atšķirīgi izpaudīsies dažādās cilvēku grupās. Nesmu psihologs, bet arī tagad redzam, ka sabiedrībā ir viena daļa cilvēku, kuri nelabprāt ievēro pulcēšanās ierobežojumus, un šie cilvēki, visticamāk, ātri atjaunos līdzšinējo aktivitāti. Neskatoties uz respondentu piesardzīgām prognozēm attiecībā uz savu kultūras patēriņu pēc Covid-19, proti, pēc ierobežojumu atcelšanas, manuprāt, piesardzība ātri aizmirsisies. Turklāt cilvēki būs izslapusi pēc kultūras pieredzes un mākslas sniegtajam brīvā laika pavadīšanas iespējam.

– **Covid-19 ietekmē izteikti pieaudzis digitālās kultūras patēriņš – īpaši mūzikas un kino. Cik gatavas šādam pieprasījuma pāversienam ir Latvijas kultūras institūcijas?**

I. Lūkina: – Ir atšķirīga situācija un atšķirīgi modeļi, piemēram, klasiskās mūzikas jomā vai teātra jomā, vai arī doti vēl sīkāk. Tikko "Culturelab" pētniece Baiba Tjare intervijā ("Ir", 11.02.2021. – Red.) teica, ka attiecībā uz tiem kultūras pasākumiem, kas bija ļoti cilvēktietlīgi, darbojas citi algoritmi un citas likumsakarības. Konkrēti mūsu jomā pēc atgriešanās klātienē saredzu risks faktoru, un tas ir nevis psiholoģisks, bet ekonomisks un finansāls. Šobrīd 90% piedāvājuma digitālajā vidē ir bez maksas, un, tālāk runājot, es

DAINA BUŠMAŅA FOTO

VEF Kultūras pils zāle grupas "Pērkonis" koncerta starpbrīža laikā 2020. gada 17. oktobrī – vēl pirms otrās ārkārtējās situācijas stingro ierobežojumu ieviešanas.

un arī, kā sakām, lielos vakara koncertus. Vai to uzreiz izdosies atjaunot – droši vien ne.

J. Vimba: – Nacionālais teātris šobrīd ir startējis ar papildu divu izrāžu ierakstiem e-teātra platformā, ko veicis pats teātris (izrādes "Indrāni" un "Latvieši"). – **Red.:** – un trešais ieraksts būs marta sākumā. Strādājam pie tā, lai digitālo formātu izvērtētu kā nopietnu repertuāru. Nākotnes plāns ir pāriet uz jaunu produktu – acimredzot, jātiec tiem pētījumiem, kas apliecina, ka digitālais formāts mums nenozags skatījumu skaitu klātienē, kad atgriezīsies.

– Bet es gribētu piebilst iepriekšējajam: man liekas, ka, runājot par kultūras pārtērtāju, nevajadzētu radīt fonu, ka viņš, nosacīti runājot, būtu tāda kā narkotisko vielu atkarība – tā ir tāda patkāma atkarība, bet tas ir mazākais lauks, ar ko mums ikdienā ir jāstrādā. Piekritu Laķes kundzei – Nacionālajam teātrim lielākā problēma ir tieši tie cilvēki, kurus uz vienu vai divām reizēm gada pierunājam atnākt uz teātri. Tieši viņi veido lielāko skaitu, kas mums sanes ienākumus, lai mēs tos varētu atkal reinvestēt māksla un kultūras. Manuprāt, mums ir jākoncentrējas uz šo auditorijas daļu, un mēs esam par to diskusējuši. Ja runa ir par to, vai vajag par vēlti piedāvāt kultūras norises, tad mums, visiem kultūras iestāžu vadītājiem, jāsap-

rot, ka nedrīkstam to darīt, un, ja mums ir sāks valsts uzdevums, tad tam ir jāseko līdzi naudai. 2020. gada pavasārī bija brīnišķīga akcija "Pāliec mājās", mēs tajā radījām desmit izrādes, uzskaitījām visus skatītājus, jo par katru mums bija jāmaksā autoratlīdzības. Rezultātā ne tikai par vēlti iedevam saturu, bet arī piemaksājām, ka cilvēki par vēlti to skatās.

A. Sīle: – Mūsu auditoriju pandēmijas laikā var sadalīt divās daļās – pirmā ir cilvēki, kas pie mums nāca iepriekš klātienē, un par viņu reakciju spriedisim rudenī vai nākamajā gadā, kad ierobežojumu vairs nebūs. Pētījumā ir secināts, ka lielākā daļa cilvēku gaidīs, kad ierobežojumi beigsies pavisam. Tā kā teātris lielā mērā ir saistīts ar telpu apmeklējumu, tad ļoti ceru, ka epidemioloģiskā drošības sajūta būs jau no nākamā gada – par šo gadu es vēl tā nedomāju, varbūt šajā ziņā esmu pārāk negatīvi noskaņota.

Pavasārī aktīvi sākām veidot izrāžu-instrukciju sēriju – vērojām skatījumu skaitu, kas sākumā bija pavisam mazs, bet tad pēkšņi tas uzlēca daudzreiz lielāks. Lielā mērā tā notika, pateicoties sociālajiem tīkliem, jo ļoti daudz skolotāju dalījās ar šo pieredzi. Mēs ieguvām pilnīgu jaunu skatītāju – vairākums no viņiem bija vecumā līdz 18 gadiem, skolotāji ar skoleniem izspēja šīs izrādes instrukcijas, kas kompetenču izglīti-

bas ietvarā nodereja kā mācību materiāls.

Otrs, kas mani priecē, – iepriekš, strādājot ar programmu "Latvijas skolas soma", ļoti daudz bērnu brauca pie mums ciemos klātienē, bet tagad, kad jau novembrī izveidojam digitālu izrādi pamatskolēniem, novēroju, ka daudzām lauku skolām, kuras līdz šim šo izrādi nekad nebūtu varējušas atļauties klātienē, šī kultūras pieeja ir paplašinājusies.

– **Vai no politikas veidotāju puses ir nodrošināti pietiekami finansiālie resursi digitālajiem projektiem?**

U. Zariņš: – Viens no atklājumiem, kas mums šajā pētījumā bija jauns un interesants, ir salīdzinoši augstā cilvēku gatavība maksāt par digitāliem kultūras produktiem (vismaz trešdaļa respondentu). Ļoti apveicami, ka teātri un citas kultūras iestādes šobrīd aktīvi eksperimentē un pārbauda šo tēzi praksē, jo, protams, ļoti atšķiras pirmās krīzes nedēļas un mēneši no šobrīta situācijas. Kā teica Indra – digitālie kultūras projekti nespēj nosegt tādu pašu ienākumu plūsmu kā fiziskie projekti, tomēr kopumā signāls, manuprāt, ir pozitīvs un mēs visnotaļ atbalstītu šādu projektu turpināšanu.

– **Vai runa ir par papildu finansējumu institūcijām, lai tās varētu sasniegt jaunas auditorijas šajos apstākļos?**

– Vismaz attiecībā uz KM kapitālsabiedrībām, un es

Avots: Kultūrzīmes

Datums: 24-02-2021

Alna pavasarī"?

ANDA LAĶE:

« Grāmatu lasīšanas tradīciju izspiež citas brīvā laika pavadīšanas un kultūras prakses.

domāju, ka arī nevalstiskajam sektoram situācija ir stipri līdzīga, mēs skatāmies uz atbalsta sniegšanu divos līmeņos – primārās ir izdzīvošanas līmenis, kas jānosedz neatkarīgi no tā, kas ir iestādes dibinātājs, otrs – finansējums attīstībai, lai tā varētu radīt jaunus produktus. Abiem šiem virzieniem pa vidu ir institūciju nespēja šobrīd gut pašu ienākumus, kas ir jākompensē, palīdzot segt fikstās izmaksas un palīdzot arī attīstīt jaunus produktus. Tāpēc es arī konceptuāli šķiru šos jautājumus, jo nevaram runāt tikai par atbalstu jaunu produktu radīšanai, kamēr neesam noseguši atbalstu eksistencei. Un, protams, tāpat kā aizvadītajā, arī šajā gadā būs VKKF mērķprogramma jauna digitālā kultūras satura radīšanai.

- Saprotu, ka šis pētījums pamatā ir Covid-19 laika apstākļu atspoguļojums, tomēr jau 2018. gadā viens no pētījuma secinājumiem bija, ka noteiktas sabiedrības grupas kultūras pieejamībā aizvien vairāk marginalizējas. Vai var saprast, kas tieši ir pazaudētā auditorija? Vai tam ir sakars ar pētījuma pausto, ka mazāk šajā laikā periodā uz pasākumiem devušies seniori (tikai 36% ir apmeklējusi vismaz vienu pasākumu), cittautieši (26%), iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem (27%), kā arī Zemgalē un Latgalē dzīvojošie (attiecīgi 28% un 26%)?

A. Laķe: - Zemgalē un Latgalē ir liels iedzīvotāju skaits ar zemu ienākumu līmeni, kuru dzīvesveids bieži saistīts

ar zemu iesaisti kultūras aktivitātēs. Cilvēkiem, kas dzīvo nabadzībā, ir ļoti augstas finansiālas, izglītības, informatīvas un cita veida kultūras pieejamības barjeras. Tur pat nav runa, vai kultūras notikums tiek piedāvāts par maksu vai bez tās, bet par sociāli atstumtiem cilvēkiem, ģimenēm, ko kultūras process neinteresē, un tādu Latvijā ir ļoti daudz.

I. Lūkina: - Es vēlētos vēl atgriezties pie jautājuma par maksas un bezmaksas piedāvājumu digitālajā vidē. Pagājušā gada pavasarī, martā, aprīlī, LNSO sāka ar bezmaksas piedāvājumiem, un par to bija ļoti liela interese. Kad sākas pirmie atlaupītie publiskie pasākumi, tad, apzinoties, ka mūsu produkts kaut ko maksā, piedāvājam cilvēkiem biļetes par maksu. Sākumā cilvēki pirka biļetes uz digitālajiem pasākumiem ļoti labi, bet, tiklīdz sāka nākt parāleli arī dzīvie pasākumi, tā momentā kritums bija uz leju, pat tuvu nullei. Augustā bijām ar "LNSO vasarnicu" Ventspilī, un, tā kā koncertzāles "Latvija" zāles infrastruktūra nozīmē, ka pat 50% zāles nenozīmē 50% vietu skaitu, uz katru koncertu klātienē bija iespējams piedāvāt maksimāli 150 biļetes, domājām – mums ir unikāls saturs un piedāvājums – un sākām piedāvāt arī digitālās biļetes. Tas pirka ļoti slikti, un ne jau tāpēc, ka saturs būtu neinteresants vai netiekams. Secinājums – tikko ir iespēja parāleli apmeklēt dzīvos pasākumus, pārdot biļetes uz digitālajiem praktiski nav iespējams. Taču arī

šajā ziņā ir ļoti liela starpība starp žanriem – mēs kā klasiskās mūzikas piedāvātāji šobrīd konkurējam ar visu pasauli, turklāt klasiskās mūzikas jomā šie piedāvājumi šobrīd pārsvarā ir bez maksas. Tomēr ir arī iespējas – piemēram, Vecgada koncertu mums izdevās samērā veiksmīgi pārdot, piedāvājot biļetes, bet tie ir tikai kādā ļoti specifiskā projektā. Protams, varu runāt tikai par klasisko mūziku, teātros tas ir citādi. Runājot par digitālo pasākumu biļešu pārdošanu par maksu – LNSO ir 2020. gada laikā pārdevis 654 biļetes – vasaras, rudens periodā tās vairs nepiedāvājam, saprotot, ka tam nav jēgas, toties koncertu skatījums bez maksas ir 27 000.

A. Laķe: - Bet, ja situācija stabilizētos un jūs justu, kuri tomēr ir tie produkti, kurus skatītāji arī par maksu, vai tadā gadījumā auditorija nekļūtu stablāka?

I. Lūkina: - Es tomēr esmu skeptiska – ja paziņotu, ka šī situācija ir uz diviem gadiem, kas nekad nebus, tad apstākļi būtu citi. Zinu, ka Berlīnes un arī Vīnes filharmoniķiem ir abonementi digitālajiem skatījumiem, tomēr – būsim realisti! Piekritu iepriekšēiktajam, ka esam sasnieguši ļoti lielu skaitu jaunas auditorijas un varam arī savus koncertus piedāvāt visā plašajā pasaulē, no kurienes nāk atgriezeniskā saite. Otrs – piekritu, ka būtiska ir sadarbība ar "Latvijas skolas somu" un jauniešiem.

- Ari uz LNT e-teātra platformu ir jāpērk biļetes.

J. Vimba: - Mēs politiski esam pieņēmuši lēmumu vairs nedot iespēju par velti skatīties saturu, kas ir ražots un mums prasījis līdzekļus. 2021. gada janvārī un februārī esam pārdevuši 1700 biļešu, un tas ir ļoti labs rādītājs. Skaidrs, ka lielāka daļa ir "Latvijas skolas somas" produkti, bet tie līdzās ir arī pieaugušajiem cilvēkiem mērķtie. Runājot par teātri, ir svarīgi apzināties lielo atšķirību starp žanriem – teātris tomēr primāri ir skatuviska, ar bildi

saistīta māksla, mūzika – pārsvarā ar ausi baudāma, un šis formāts ir bijis saprotams jau no radio izgudrošanas laika. Līdz ar to mums ir daudz jāinvestē, lai bildes kvalitāti pārraidītu jaunā formātā. Ja runājam par klātienē un neklātienē formātiem, mums ir ļoti labs piemērs – Reīna Suhanova izrāde "Margarēta", kas notika vienlaikus gan zūmā, gan klātienē, rādītājiem abiem formātiem bija vienādi. Bet ko tas nozīmē? Iekšēju transformāciju teātrim un tā filozofijai, pilnīgi jaunu formātu, kas jārada atsevišķi tieši interneta vidē.

- LRSP ģenerālsēkretārs Haralds Matulis pirmajā vilni intervijā "KZ" prognozēja, ka gandrīz visas organizācijas būs sapratušas, ka steidzami jāsaik kustēties un var rasties digitāla satura plūdi. Cik šis paredzējums piepildījies?

H. Matulis: - Es personiski neizjūtu šos plūdus, jo tos ignorēju. Taču domāju, ka tie noteikti ir. Tomēr, priecājosies par pozitīvo, ko tie nes, es negribētu, ka tie pārvērstos par jauno normalitāti: ka digitālais kļūtu līdzvērtīgs dzīvajam pasākumiem. Katrā ziņā priecājos, ka notiek jaunas telpas iekāršana, bet reizē man ir kaut kādas bažas, ka tad, kad mums atkal sāksies tā saucamā normālā dzīve, vai valdošā ekonomiskā ideoloģija neteiks – nu, redz, cik ļoti aizgāja digitāli! Es par šo nedaudz baidos – jo labāk mums ies digitālajā vidē, jo grūtāk būs argumentēt kultūru klātienē.

- Viens no secinājumiem, kas izriet no pētījuma – digitālā kultūra nākotnē kļūs par kultūras ainas dabisku sastāvdaļu.

A. Laķe: - Jā, pētījuma dati liecina, ka 2020. gadā ļoti pieauga Latvijas iedzīvotāju kultūras patēriņa aktivitāte internetā, piemēram, latviešu filmas tiešsaistē bija skatītājus gandrīz puse iedzīvotāju, 45% skatās vai klausās kultūras pārraides internetā, vairāk nekā ceturtdaļa bija lasījuši rakstus vai blogus par kultūru u. tml. Vistic-

māk, straujais to cilvēku skaits pieaugums, kas izmantoja digitālo kultūras piedāvājumu, ir saistīts ne tikai ar pulcēšanās ierobežojumiem, bet arī ar milzīgo kultūras organizāciju un mākslinieku ieguldījumu digitālo kultūras produktu jaunradē. Protams, ka nākotnē kultūras notikumi digitālajā vidē var būt viena no kultūras pieredzes formām, tie var kalpot kā kultūras daudzveidības avots, kā arī iespēja to pieredzēt tiem cilvēkiem, kuriem nav vēlmes baudīt koncertu, izstādi, izrādi tradicionālās kultūras vietās, jo ir viena daļa cilvēku, kuriem sava veida barjera ir kultūras institūcijas "durvis" (kā ģērbties, uzvesties u. tml.). Tomēr mākslas notikums klātienē, konkrētā tam piemērotā un mērķtiecīgi izvēlēta vietā, ar to saistīta (gan mākslinieku, gan auditorijas) emocionālā pieredze ir unikāla un neatņemama kultūras sastāvdaļa un digitālā vidē, visticamāk, spēš to papildināt, bet ne aizvietot.

I. Lūkina: - Ēit ir jautājums par paaudžiem. Pusaudžu dzīvē šis laiks atstās neizdzēšamu iespaidu. Mana prognoze ir, ka šai paaudzei digitālā kļūs par pamatplatformu.

U. Zariņš: - Ari KM šo jautājumu ir pārrunājis ar nozari, spriežot par investīcijām nākotnes kultūras piedāvājuma radīšanā. Viens no jautājumiem bija, cik ļoti vajadzētu atbalstīt jaunus digitālos piedāvājumus un produktus, un arī 2020. gada pieredze pierādīja, ka interese no organizāciju puses ir milzīga – VKKF mērķprogrammā jauna digitālā kultūras satura radīšanai 200 000 eiro finansējuma pieprasījums bija par diviem miljoniem –, tomēr jautājuma, vai stumt kultūras organizācijas šajā virzienā, secinājums bija, ka nav jāpārceņš. Nedrīkstam pieļaut situāciju, kad vienas kultūras organizācijas fiziskais un digitālais produkts konkurē viens ar otru. Tieši tā pieredze, ko piemēnēja Anna un visi pārējie, – ka ilgtermiņā lielākas ieguvējas, dažādojot savu auditoriju, bus tās organizācijas, kas piedāvās produktus, kas izstrādāti tieši interneta formātā un tā auditorijai, un nevis konkurē ar fizisko piedāvājumu, kas noteikti reiz naks

vaļā, bet papildina to. Tomēr vai tas ir pašmērķis? Noteikti – nav, jo ļoti daudzās kultūras jomās digitālais pakalpojums nevar aizstāt klātienē pieredzi.

- Būtiska auditorija, ko ar digitālo piedāvājumu varētu aizsniegt, ir diaspora. Vēl jo vairāk, ka no 370 000 ārpus Latvijas dzīvojošajiem puse būtu ieinteresēti kultūras notikumos no Latvijas. Vai šajā virzienā vērojama kāda kustība?

A. Sīle: - Mēs to pēdējā laikā tiešām esam novērojuši un – tieši pateicoties vienam mūsu mazajam, bērniem adresētam piedāvājumam. Tūlīt, februāra beigās un marta sākumā, tam bus trīs vai četras tiešsaistes izrādes ASV, par mums interesējas arī no Apvienotās Karalistes.

Grību vēl patīpināt Ul'da teikto – manuprāt, ir būtiski, ja mēs turpinām jaunus digitālos piedāvājumus, mēs nevaram aizstāt tieši tādu pašu formu, kas jau ir bijusi uzskatuves, tas ir daudz ilgāks laiks un daudz lielāki resursi. Marta beigās ceram izdot pilnīgi jaunu produktu – audiospēli, kas ir internetā – ar limitētu apmeklētāju skaitu un apmeklējuma ilgumu. Sākumā bija paredzēts to veidot teātri uz vietas un ļoti mazam skatītāju skaitam, bet tad sapratām, ka šādu notikumu pārceļ uz digitālo vidi. Ari mēs daudz domājam par "Latvijas skolas somas" finansējuma izmantošanu. Esmu ļoti pateicīga šai iniciatīvai.

Kas notiek ar lasīšanu un amatiermākslu

- Pētījums liecina, ka iedzīvotāji arī retāk lasījuši grāmatas un skatījušies kultūras pārraides televīzijā. Līdzīgi secinājumi izskanēja jau 2018. gada pētījumā. LKA prorektore Anda Laķe uzsvērusi, ka patēriņa vide radikāli mainās, pārvietojoties uz digitālo vidi. Vai tas attiecas arī uz grāmatu lasīšanu, jo e-grāmatu lasīšana tiešsaistē vai lejupielādējot sarakstā ir tikai 13. vietā ar 17%? Vai tomēr attiecībā uz šo segmentu nav nepieciešami vēl padziļināti pētījumi?

A. Laķe: - Diemžēl arī iepriekšējie pētījumi liecina, ka to cilvēku skaits, kas gada

Turpinājums 6. lpp.

ULDIS ZARIŅŠ:

« Nedrīkstam pieļaut situāciju, kad vienas kultūras organizācijas fiziskais un digitālais produkts konkurē viens ar otru.

Cik skarba būs kovida "salna pavasari"?

laikā izlasa vismaz vienu grāmatu (unikālais grāmatu lasītāju skaits), Latvijā pēdējos desmit gados samazinās. Pētījumā tikai 28% iedzīvotāju atzina, ka pēdējā gada laikā ir izlasījuši grāmatu (2018. gadā – 48%). Tiesa, 17% iedzīvotāju norādīja, ka Covid-19 ietekmē grāmatas un žurnālus lasījuši biežāk, turklāt jāņem vērā, ka joprojām grāmatu lasīšana ir viena no izplatītākajām kultūras aktivitātēm (trešā populārākā). Taisnība, ka arī e-grāmatu lasīšana nav viena no tipiskākajām digitālās kultūras patēriņa aktivitātēm, tomēr salīdzinājumā ar 2018. gadu par 10% pieaudzis to cilvēku skaits, kas lasījuši e-grāmatas tiešsaistē vai lejupielādējusi tās lasīšanas ierīcēs.

Acimredzot grāmatu lasīšanas tradīciju izspiež citas brīvā laika pavadīšanas un kultūras prakses, jo intensīvā grāmatu lasīšana raksturo tikai nelielu iedzīvotāju daļu.

J. Vimba: – Arī mums ir pieredze ar audiogramām. Būtisks faktors ir tas, ka sāiti apmeklēt ļoti daudz cilvēku, bet tikai 10 līdz 12% ierakstu noklausās līdz galam. Šī statistika arī parāda kopējo bežu ieleju – resursus, ko šajā segmentā ieguldām, nekādi nespejam atpelnīt – kaut vai klausītāju skaita ziņā.

A. Laķe: – Šī ir kultūras patēriņa prakse, kas varētu prasīt vēl detalizētāku izpēti.

– **Dziesmu svētku kopina** aizvien neatlaidīgāk ceļ traucējumus par to, ka Covid-19 ierobežojumu ietekmē Dziesmu svētku process ir apdraudēts. Pētījums liecina, ka kultūras patēriņš tomēr krities vairāk nekā līdzdalība, jo pēdējā gada laikā 8% iedzīvotāju (iepriekš 10%) deju vai dzied. Tā ir laba zīme Dziesmu svētku procesam vai tomēr nav tik viennozīmīgi?

– Pētījums notika septembrī un tiešām uzrādīja, ka līdzdalības kritums amatierkustībā ir ļoti mazs, taču jāņem vērā, ka Covid-19 ierobežojumu stingrākā daļa nāca tikai gada beigās. Tomēr, vai tie, kas gadiem ir piedalījušies Dziesmu un deju svētku kustībā, ja gadu ir traucēta šī prakse, vai ir neatgriezušies? Tas, protams, lielā mērā ir atkarīgs arī no valsts un pašvaldības rīcības.

– **Jau tagad var novērot, ka cilvēkiem rodas citi vaļasprieki un arī pašvaldību atbalsts pret kolektīvu vadītājiem ne visur ir atbalstošs.**

– Protams, brīvā laika pavadīšanas veidi šobrīd radikāli atšķiras no laika pirms Covid-19. Tomēr grībetos teikt, ka tās ir deformētas prakses, jo cilvēki nedara to, ko vēlētos, bet to, ko pieļauj ierobežojumi. Ir, piemēram, deju kolektīvu dalībnieki, kas atstājis piedalīties digitālās mēģinājumos, un tiem, kas nekādu amatiermākslas kustības, var likties, ka viss jūk. Vai Covid-19 laika ieradumi saglabā-

sies un cilvēki, kuri savu dzīvi ir ilgstoši saistījuši ar dalību kādā amatiermākslas kolektīvā, negribēs piedalīties 2023. gadā Dziesmu svētku 150 gadu svinībās... Jaunajā estrādē? Jautājums ir, kas būtu tie apstākļi vai nosacījumi, kas traucētu noteikti cilvēku daļai vairs neatgriezties kustībā.

– **Šķiet, dažas pašvaldības dara visu, lai kolektīvi nevarētu atgriezties Dziesmu svētku kustībā, piemēram, aizbaidinot ar klātienē mēģinājumu trūkumu, neapmaksājot to vadītājiem darbu.**

– Cik tad kolektīvu šajā laikā ir likvidēti?

– **To esam jautājuši svētku organizatoriem, bet apkopojuma nav.**

U. Zariņš: – Arī mums nav informācijas par masveidā slēgtiem kolektīviem, tomēr zinām atsevišķus gadījumus, kad pašvaldība, ja kolek-

ANNA SĪLE:

«Redzot, kā Latvijā klājas ar vakcināciju, ceru, ka mēs publiku varēsim atkal pulcināt no 2022. gada.»

tīva vadītājs ir pašnodarbinātais, nepagarina līgumu. Pie Latvijas Nacionālā kultūras centra pašlaik strādā darba grupa kolektīvu vadītāju atalgojuma modeļu izvērtēšanai, lai piedāvātu risinājumu, kas nākotnē novērstu šādu situāciju veidošanos. Likumā nekur nav noteikts, ka kolektīvu vadītājiem obligāti jābūt darba ņēmējiem, līdz ar to pašvaldībām ir iespējas izmantot visdažādākos nodarbinātības modeļus, un mēs nevaram pārņemt pašvaldībām, ka tās izmanto likumā paredzētās tiesības.

Tomēr nenoliedzami – riski pastāv. Un varbūt ne tik daudz no skaitliskās, cik no kvalitātes puses – kolektīvu vadītāji uztraucas, ka ilgstoši nepraktizējot šīs prasmes, riskējam degradēt svētku saturisko pusi.

Kā ar kovīdu sadzīvot ilgstoši

– **Kā šo krīzes laika auditoriju kustību izjūt radošajās savienībās apvienotās radošās personas?**

H. Matulis: – Situācija iestājas ar pāris mēnešu noveļošanās. Tikko saņemtu ziņas, ka VKKF pirmajā projektā konkursā ir daudz lielāks

pieprasījums nekā iepriekšējā gadā – esot vairāk gan kultūras nozares tradicionālo pieteicēju, gan komercialo, kas tipiski nesniedza, gan arī lielāks ir pieteikumu skaits uz radošajām stipendijām. Var jautāt – tas ir tads pēkšns uzlidojums vai arī mūs ar sešu līdz deviņu mēnešu nobīdi ir sasniegusi ekonomiskā krīze? Tādā varēs pieteikties Radošo personu nodarbinātības programma, tomēr ir jautājums, vai visi, kas nozarē strādā, varēs tajā kvalificēties. Sagaidu, ka tuvākajos mēnešos atklāsies, vai kultūrā viss notiek labi, vai arī ir vajadzīga vēl kāda ātra iejaukšanās. Viena lieta, ko jūt aizvien vairāk no kultūras nozarē strādājošiem – cilvēki jūtas nomākti, jo mēnešiem ilgi ir liegta darbība. Lai gan Kultūras ministrija rūpējas, lai visi izdzīvotu materiāli, mentālā spriedze tomēr krājas, vēl jo vairāk tāpēc, ka, pēc luksosofa principa, kultūra būs priekšpēdējā nozare, ko kaut kādā veidā pavērs valā. Tas, par ko diskutējam ar radošajām savienībām – kopš esam sapratuši, ka šīs būs ilgaicīgas sadzīvošanas laiks ar kovīdu, būtu jādama par protokoliem, kā nodrošināt kaut

– Jau tika pieminēts luksosofa princips, kas, protams, ir samērā raupjš instruments. Tajā ir iezīmēta visu publisko pasākumu norise, kur cilvēki pulcējas lielākās vai mazākās grupās, bet nav iezīmētas specifiskās darbības formas, kas pēdējās tika aizvērtas, – muzeju apmeklējumi un individuālas nodarbinātības koru un deju kolektīvu dalībniekiem. Strādājām pie scenārija, ka ierobežojumi kultūras jomā tiek atvieglināti tieši tāda pašā secībā, ka tika aiz-

Izdzīvos gudrākie un stiprākie?

– **Viens no pētījuma secinājumiem bija arī, ka kultūras nozari gaida kvantitatīvas un strukturālas izmaiņas, kas vispirms skar privāto, bet pēc tam arī valsts sektoru. Vai šeit ir doma par to, ka izdzīvos gudrākie un stiprākie?**

A. Laķe: – Covid-19 ietekme gan uz mākslas notikumu un kultūras produktu radīšanas, gan pārdošanas iespējām ir milzīga, jo ierobežojumi skar gan mākslinieciskās jaunrades un kultūras produktu radīšanas procesu, gan to pārdošanu un izplatīšanu. Strukturālas pārmaiņas lielā mērā būs atkarīgas no tā, kuriem māksliniekiem, autoriem, kultūras pakalpojumu sniedzējiem būs pieejams finansējums produktu radīšanai un izplatīšanai. Kultūras līdzdalības un daudzveidības procesam svarīgi – kas notiks ar nevalstisko sektoru, piemēram, mazajām teātra apvienībām, kas pēdējos gados lauzās iekšā skatuves mākslas sektorā ar oriģināliem piedāvājumiem, eksperimentālam formām, mazu auditorijas nišu un nestabilu finansējumu. Attiecībā uz publisko sektoru – cik atbalsta mehānismi būs palīdzējuši nodrošināt nodarbinātību, cik ir atlaisto cilvēku, cik – ar samazinātu atalgojumu? Tas ir kā ar salnu pavasari – salna būs gājusi pāri un palikuši būs tie, kam bijuši stabilāki finansiālie nosacījumi, prasme pārkārtoties. Attiecībā uz valsts dibinātajām organizācijām – nedomāj, ka kāda būtu uz iztikšanas robežas, nevalstiskajā sektorā, visticamāk, būs aktīvo organizāciju samazinājums, komerciālajā – atkarībā no tā, kas bijīs galvenie radošās uzņēmējdarbības finansējuma avoti un kā tos ietekmēja Covid-19 laiks. Strukturāli izmaiņas varētu izpausties gan kultūras un radošo sektoru pārstošos organizāciju un uzņēmumu skaitā, gan nodarbināto skaitā, gan atalgojuma sistēmā, gan piedāvājuma apjomā un formā, gan, protams, arī kā auditorijas interešu un uzvedības tēktoniskās svārstības, ko izraisa distancēšanās prasības un pulcēšanās ierobežojumi. Kopu-

■ UZZIŅA

Covid-19 ietekme uz kultūras līdzdalību (2019.–2020., %)

Amatiermāksla	2020. g.	2018. g.
Dziedu kori	8	3
Piedalos tautas deju kolektīvā	3	3
Piedalos amatierteātrī	1	1
Piedalos vokālajā ansambli	1	1
Piedalos etnogrāfiskajā ansambli, folkloras kopā	1	1
Piedalos tautas mūzikas kolektīvā	0,4	0,4
Piedalos tautas lietotiskās mākslas kolektīvā	0,3	0,3
Piedalos pūtēju orķestri	0,1	0,1
Citas kultūras aktivitātes	23	28

Latvijas iedzīvotāju kultūras aktivitāte internetā, %

Skatos ārvalstu filmas tiešsaistē	34	57
Klausos mūziku tiešsaistē	32	54
Skatos latviešu filmas tiešsaistē	16	48
Skatos vai klausos kultūras pārraidēs internetā	19	45
Meklēju informāciju par kultūras pasākumiem	22	38
Lejupielādēju mūzikas ierakstus	17	34
Lejupielādēju ārvalstu vai latviešu filmas	12	32
Meklēju /lasu informāciju par kultūrvēsturiskām vietām	14	32
Iegādājos biļetes uz kultūras pasākumiem	28	23
Lasu rakstus, blogus par kultūru	8	28

Avots: "Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums"

mā – šobrīd tiek testētas nozares adaptācijas un pārkārtošanās spējas, kas, protams, rada un vēl var radīt zaudējumus, gan arī attīstīt jaunas radošuma formas.

– **Anna, kā jūs vērtējat nevalstisko teātru spēju nemēroties jaunajiem apstākļiem un kapacitāti atdzimšanai?**

A. Sīle: – Tas, kas mums skatuves mākslas nozarē pēdējā laikā šķiet ļoti būtiski, – paralēli valsts un pašvaldību dibinātām organizācijām un tiem nevalstiskajiem teātriem, kas darbojas jau vairāk nekā desmit gadus – kā "Dirty Deal Teatro" un Čertrūdes ielas teātris – mūsu jomā ienākuši ļoti daudz augstas kvalitātes profesionālu mākslinieku, kas arī veido jaunas nevalstiskas grupas. Tomēr mums diemžēl nav daudz papildu finansējuma iespēju, lai gan saprotam, ka jau tagad un nākotnē apkalposim diezgan daudz skatītāju. Pašlaik, piemēram, situācija VKKF ir diezgan dramatiska – lai lieļi nevalstiskie teātri un lieļi nevalstiskās organizācijas kā Latvijas Teātra darbinieku savienība un Jaunā teātra institūts vispār varētu izdzīvot, teātra nozares komisija no kopējā budžeta, kas tiek nozaru administratīvajam atbaltam (telpas, algas utt.), piešķir daudz lieļaku finansējumu nekā iepriekšējos gados. Tomēr, domājot par teātra mākslas stratēģiju, ko pašlaik veidojam nākamajiem septiņiem gadiem Kultūras ministrija, esam secinājuši, ka finansējuma modeļi ir jāmaina un tieši attiecībā uz nevalstiskajām organizācijām, jo citādi profesionālais teātris Lat-

vijā ir attīstījies, cik varējies, un tālāk tam pietrūkst finanšu resursu.

U. Zariņš: – Runājot par kvantitatīvajām izmaiņām – viens ir nozaru spēja pārdzīvot šo kovīdu situāciju, īpaši to sektoru, kas ir ļoti atkarīgs no pašu ieņēmumiem; otrs – Kultūras ministrija ir ļoti centusies atbalstīt visus sektorus, tomēr vienmēr jau kādu iemeslu dēļ gadās izņēmuma situācija, kad kāds nesāņem atbalstu, kas tam būtu objektīvi nepieciešams. Lai gan mēs, protams, grībetu saglabāt pilnīgi visus nozarē strādājošos, arī izejot no krīzes, vienlaikus apzināties, ka tā noteikti notiks. Būs cilvēki, kas zaudēs motivāciju strādāt nozarē, par ko mums patiesībā ir visvairāk bail. Skaidrs arī, ka situācija pēckovīda pasaulē vairs nebūs tāda kā pirms tam.

Par strukturālajām pārmaiņām – jāņem vērā, ka kultūrpolitika Latvijā ir nostabilizējusies ap gadu tukstošu miju un kopš tā laika fundamentālas pārmaiņas to nav skārušas. Teātra nozarē saskaramies ar situāciju, ko piemēnēja Anna, – līdz šim kultūras piedāvājumu lieļā mērā veidoja lieļās spēcīgās valsts kultūras organizācijas, bet tagad pasaule ir mainījusies. Mums ir arī sarunas ar pašvaldībām par to, kāds ir sadalījums starp valsts un pašvaldību atbīdību kultūras dzīves organizēšanā – un ne tikai attiecībā uz Dziesmu svētku procesu, bet, piemēram, arī reģionālo teātru darbības modeļiem. Tāpēc nozaru strukturālās pārmaiņas būs mūsu uzmanības fokusa arī nesaitīti ar kovīdu krīzi. **■**

2020. GADS MAZSALACAS PILSĒTAS BIBLIOTĒKĀ

2020. gads... Kāds tas ir bijis? Pasaulē. Latvijā. Mazsalacā. Mazsalacas pilsētas bibliotēkā. Gads iesākās kā jau parasti, lasītāji nāca, izvēlējās grāmatas, presi, izmantoja interneta pakalpojumus vai ko nu katrs vēlējas. Bija ieplanoti dažādi pasākumi: tikšanās ar rakstniekiem, interesantiem cilvēkiem, ikgadējais brauciens stāstniekiem un pasākumi bērniem un jauniešiem. Un tad sākās Covid-19 pandēmija, 12. marta vakarā valstī tika izsludināta ārkārtējā situācija ar dažādiem ierobežojumiem, bibliotēkas apmeklētājiem tiek slēgtas. Lasītāji bija nesaprašanās, ko darīt, kā tikt pie kārotajām grāmatām vai citiem bibliotēkas pakalpojumiem?

Mūsu pašvaldība atšķirībā no citām lēma, ka grāmatas lasītājiem ir jāizsniedz bez kontakta ar lasītāju. Bibliotēkāres centās palīdzēt lasītājiem, atlasot grāmatas vai presi pēc katra lasītāja vēlmēm vai ņemot vērā viņa intereses, ja nebija pieejama uz vietas kāda no grāmatām vai arī lasītājs nezināja, ko vēlas lasīt. Grāmatas bibliotēkāres iesaiņoja paciņā, un tā tika nolikta lasītājam pieejamā telpā uz galda. Turpat norādīta vieta lasītājs atstāja izlasītās grāmatas. Tas bija liels izaicinājums atrast katram lasītājam piemērotākās grāmatas, jo vēl arī bija nosacījums, ka grāmatas pēc katra lasītāja, atgriežot tās atpakaļ bibliotēkai, jātur karantinā. Tas nozīmēja, ka pieprasītākās grāmatas jeb grāmatas, uz kurām lasītāji pieteikušies rindā, nevarēja uzreiz izsniegt citam lasītājam. Nācās arī pielāgot vietu, kur galējais nepieciešamības gadījumā iedzīvotājs varētu saņemt interneta pakalpojumus, lai veiktu maksājumus vai izmantotu citus viņam nepieciešamos e-pakalpojumus.

Tā mēs strādājām līdz 5. jūlijam, no 6. jūlija varējām atsākt grāmatu izsniegšanu klātienē, taču lasītavas joprojām bija slēgtas. Lasītāji bija priecīgi, ka var ienākt bibliotēkā un parunāties ar bibliotēkārū. Ja nepieciešams, varēja izmantot interneta pakalpojumus pie viena datora, arī printēt vai skenēt.

Rudeni vēl paguvām noorganizēt velobraucienu "Dzejas dienas. Dzeja dziedē". Arī "Mazsalacas stāsti" vēl tika noorganizēti - septembrī Mazsalacas novada muzejā, bet oktobrī stāstnieki tikās jau ārā, uz bijušā dzelzceļa tilta pār Salacu, un, stāstot stāstus, aizgāja līdz bijušajai dzelzceļa stacijai. Tad no 6. novembra atkal tika aizliegta pasākumu organizēšana.

Un 18. decembrī atkal tiek izsludināta ārkārtējā situācija valstī, aizliedzot bibliotēkām izsniegt un saņemt grāmatas. Šoreiz tas bija zināms dažas dienas pirms stājās spēkā aizliegums izsniegt grāmatas, tad nācās nedaudz iespringt, lai lasītāji būtu apmierināti. Uzzinot, ka bibliotēkas no 21. decembra būs slēgtas, pastāvīgie lasītāji grāmatas un žurnālus rezervēja ļoti daudz, izsniedzām pat kastēm, ko parasti normālos apstākļos nedarītu.

Kā šis gads izskatījās ciparos? Bibliotēkas krājums gada laikā papildināts par 613 eksemplāriem, no kuriem 531 eksemplārs iegādāts par pašvaldības piešķirtajiem līdzekļiem, bet 82 eksemplāri saņemti dāvinājumu kārtībā. No jauniegvuļiem 48% ir izdevumi bērniem. Pašvaldības piešķirtais finansējums grāmatu un citu iespieddarbu iegādei 5 011 eiro, bet dāvinājumu kopējā summa sastāda 579 eiro. Gada beigās dāvinājuma kārtībā saņēmām 34 jaunas grāmatas (383 eiro) no Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB). Latvijas valdība 2020. gada 16. jūnijā pēc Kultūras ministrijas izstrādātā rīcības plāna lēma piešķirt finansējumu 300 000 eiro apmērā no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem LNB grāmatu iepirkumam publiskajām bibliotēkām. Šis programmas mērķis bija atbalstīt gan krīzes skarto grāmatniecības nozari - grāmatu autorus, ilustratorus un tulkotājus, gan kvalitatīvi papildināt Latvijas publisko bibliotēku krājumus ar augstvērtīgiem pēdējo gadu izdevumiem. Šī bija lieliska iespēja arī mūsu bibliotēkai izvēlēties, ar kādām grāmatām papildināt savas bibliotēkas krājumu. Pārējie dāvinājumi saņemti no LNB Atbalsta biedrības un bibliotēkas lasītājiem. Preses izdevumu abonēšanai no pašvaldības budžeta piešķirti 1 300 eiro, par šo summu bibliotēkā abonēti un lasītājiem pieejami 45 nosaukuma preses izdevumi, to skaitā reģionālais laikraksts "Liesma". Seriālizdevumi veido gandrīz

6% no bibliotēkas krājuma, pārskata periodā preses izsniegums veidoja 24% no kopējā izsnieguma. Gada beigās bibliotēkas krājumā, ieskaitot preses izdevumus, ir 15 567 eksemplāri: 91% grāmatas, 6% žurnāli, 2% audiovizuālie dokumenti, 1% citi dokumenti, piem., notis, kartes u.c.

2020. gadā bibliotēkā reģistrēti 567 lietotāji, no tiem 205 - bērni un jaunieši vecumā līdz 18 gadiem. Lasītāju skaits ir sarucis, bet pozitīvi vērtējam to, ka pandēmijas laikā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir palielinājies kopējais apmeklējumu skaits - 13 163, no tiem 5 160 - bērnu un jauniešu apmeklējums, tas apstiprina, ka arī tradicionālie bibliotēkas pamatpakalpojumi (grāmatu izsniegšana un saņemšana, uzzīņu sniegšana, printēšana un kopēšana) ir nepieciešami. Strauji samazinājies datorlasītavas apmeklējumu kopskaits, jo ierobežojumu dēļ lielāko daļu datoru ir bijis pieejams tikai e-pakalpojumiem, lai veiktu rēķinu apmaksu vai izmantotu internetbanku.

2020. gadā palielinājies grāmatu krājuma apgrozība, salīdzinot ar iepriekšējiem pārskata periodiem. Gada laikā izsniegts 28 081 eksemplārs, tas ir par 26% vairāk nekā 2019. gadā. Uz mājām izsniegti 27 309 eksemplāri, no tiem 75% ir grāmatas, 22% - periodiskie izdevumi un 2,9% - audiovizuālie dokumenti. Izsniegums bērniem un jauniešiem ir 6962 eksemplāri.

Čaklākais lasītājs Pieaugušo nodaļā gada laikā izlasījis 299, bet Bērnu nodaļā 192 grāmatas un periodiskos izdevumus.

Pieprasītākās latviešu autoru grāmatas 2020. gadā Pieaugušo nodaļā bija Keitas Ketneres "Samta nakts bērns" (18x), Leldes Kovalovas "Bezvēsts pazudušās" (16x), Daces Rukšānes "Krieva āda" (15x), Rolandas Bulas "Sināja kalna lieta" (14x), Daces Judinas "Dēls" (14x) un Ilzes Freimanis "Kafija diviem" (14x). No ārzemju autoru grāmatām pieprasītākās: Jūlijas Jakovļevas "Mednieks tieši virsū skrien" (14x), Marijas Ernestamas "Mīlestībai nav brīvdienu" (13x), Anrijas Vordas "Skaistais jaunums" (13x), Džūdas Devero "Nāve pēc pieprasījuma" (13x), Kārenas Vaitas "Lidojuma trajektorija" (12x), Rutas Vēras "Sieviete no desmitās kajītes" (12x), Eves Hietamies "Tētis uz pilnu slodzi" (12x), Deivida Bella "Isā tikšanās" (12x) un Lizas Gārdneres "Aiz slēgtām durvīm" u.c.

Lasītākās nozaru literatūras grāmatas: Lias Guļevskas "Romans Lācis.Sirds cilvēks" (7x), Viļa Liepnieka "Dullā Daukas piezīmes" (7x), Lato Lapsas "Brūnās Jaunavas bērni Svētās Nāves ēnā" (7x), Viktora Suvorova "Specnazs" (7x), Daigas Mazvērsītes „Melnbaltās dziesmas” (6x), Lato Lapsas "Viltvārdis" (6x), Andra Caunes "Rīgas tirgi pirms 100 gadiem" (6x). Jāuzsver, ka arī mazsalacietis Anda Ābolīņa grāmata "Fotogrāfs" ir starp lasītākām (6x).

Bērnu nodaļā pirmsskolas vecuma bērniem pieprasītākās grāmatas bija ar skaņu efektiem: Gitas Andersones "Skanīgā ābece" (8x) un "Ugunsdzēsējs steidz palīgā" (8x), kā arī Deiva Pilkiņa "Dogmens un kaķēns" (7x), Aleksa Smita "Leopilsēta" (7x) un komikss "Runājošie suni" (7x). 4.-6.kl. grupā pieprasītākās grāmatas: Kristīnas Olsones "Ērgļuklīns noslēpums" (6x) un Reičelas Renē Raselas "Pamatskolas haoss" (6x), bet jauniešu vidū: Jurgas Vīles "Sibirijas haiku" (9x), Osvalda Zebra "Māra" (7x) un Monas Kastenā "Glābiet mani" (5x).

Bērnu vecāku un pedagogu vidū vispieprasītākā grāmata bija Danas Gulbes "Kas notiek bērnudārzā" (9x) un Tima Seldina "Izaudzīnāt brīnišķīgu bērnu. Montessori pedagogija" (5x). Populāras bērnu vidū bija arī Stefānijas Miltones grāmatas par Minecraft spēli un grāmatas par Roblox datorspēli. Savukārt skatītākie DVD jeb filmas bija "Lote no Izdudotāju ciema" (7x), "Kā pieradināt pūķi" (7x) un "Miluļu slepenā dzīve" (6x).

Vēlami atgādināt, ka "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2020" anketas var vēl aizpildīt līdz februāra beigām. Paldies tiem, kuri anketas jau paguvuši aizpildīt, viņi var saņemt LNB bērnu literatūras centra sarūpētās balviņas pie bibliotēkāres!

Aija Kārklīņa,
Mazsalacas pilsētas bibliotēkas bibliotēkāre

2020. GADS SĒĻU PAGASTA BIBLIOTĒKĀ

Sēļu pagasta bibliotēka var lepoties ar gaišu un pozitīvu iekārtojumu, plašākām telpām, kurās ir nodrošināta arī vides pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Bibliotēkas pakalpojumi - grāmatu, žurnālu izsniegšana, brīva pieeja internetam, iespēja lietderīgi pavadīt brīvo laiku.

Sēļu pagasta iedzīvotājiem vienu reizi mēnesī grāmatas piegādā uz mājām. Šobrīd tās jau ir 10 mājāsaimniecības. Atkārtoti aicinu, ja kādam lasītājam nav iespēja nokļūt uz bibliotēku, bet ir vēlēšanās - piesakieties pa tālr. 28336613.

Bibliotēka sadarībā ar tautas namu veido izstādes, darbnīcas un dzejas pasākumus.

2020. gadā Sēļu bibliotēkas fonds papildināts par 170 izdevumiem, iegādātas gan latviešu autoru grāmatas, gan tulkotā literatūra. Par pašvaldības līdzekļiem iegādātas 122 grāmatas 1192,71 eiro vērtībā un abonēti 31 periodikas izdevumi par 898,96 eiro, dāvinājuma saņemti 48 eksemplāri par 430,66 eiro.

2020. gada bibliotēkas statistikas dati: lietotāji - 162, izsniegums - 6240 eksemplāri, no tā 2941 grāmatas, 3299 periodikas izdevumi. Bērniem un jauniešiem ir 469 izdevumi.

Bibliotēku pagājušā gadā apmeklējuši 3953 lietotāji, tā vairāk apmeklēja vasaras mēnešos, kad tautas namā ir aktīva kultūras dzīve un Sēļu muižu apskata tūristi. Bibliotēka iesaistās šajos pasākumos un ir arī viens no apskates objektiem. Pieciem labākiem lasītājiem no pieaugušo grupas ir no 124-251, savukārt bērnu un jauniešu grupā no 20-77 izsniegumiem gadā.

Sešas lasītākās grāmatas Sēļu pagasta bibliotēkā: Edvards-Džonsa Imođena "Sanktpēterburgas ragana", Nora Roberts "Vētrains mājupceļš", Dace Judina "Cietāks par dimantu", Freimane Ilze "Kafija diviem", Gunars Janovskis "Pilsēta pie upes", Mišela Obama "Izaugt".

Līga Ergle-Bērziņa,
Sēļu pagasta bibliotēkas vadītāja

2020. GADS SKAŅKALNES BIBLIOTĒKĀ

Aizvadītais gads mums visiem bijis tāds savads, ar daudz un dažādiem ierobežojumiem, aizliegumiem un ieteikumiem. Pavasarī iestājās tāds apmulsums - ko un kā darīt, kā rīkoties šādā situācijā. Bibliotēkas bija vienas no retajām iestādēm, kuras netika pilnībā slēgtas. Kopā ar lasītājiem atradām iespējas, kā tomēr tikt pie lasāmvielās. Szavņijāmies, sarakstījāmies, reizēm satikāmies pagalmā.

2020. gadā par pašvaldības līdzekļiem iegādātas 92 grāmatas, nedaudz saņemti dāvinājumi un abonēta periodika - 20 izdevumi.

Jāatzīst, ka šīs situācijas dēļ bibliotēkas galvenie pamatdarbāji ir samazinājušies, krities gan apmeklētāju, gan izsnieguma skaitlis. Bibliotēka gada laikā apmeklēta 1145 reizes, izsniegums - 2722 eksemplāri. Lasītāji devuši priekšroku tieši grāmatu lasīšanai - 1376 eksemplāri, periodika - 1241 eksemplāri. Čaklākais lasītājs gada laikā paspējis izlasīt 258 eksplārus. Priecē, ka ceļu uz bibliotēku atraduši daži jauni lietotāji. Tā kā apmeklētāju bija mazāk, vairāk laika tika veltīts bibliotēkas iekšējiem darbiņiem - fonda izvērtēšanai, sakārtošanai un norakstīšanai. Valmieras bibliotēkas organizētā konkursa "Manas bibliotēkas vēstures lappuses" ietvaros izveidots materiāls par Skaņkalnes pagasta bibliotēku, ar to var iepazīties Mazsalacas novada mājas lapā, bibliotēku sadaļā un Valmieras bibliotēkas mājas lapā. Novadpētniecības sadaļā.

Vairāk bija jāpievērš informāciju tehnoloģijām, jo lielākā daļa semināru un apmācību norisinājās tiešsaistē. Arī saviem lasītājiem piedāvājām 3td e-bibliotēku - iespēju lasīt grāmatas personiskajās viedierīcēs, informējām par lietošanas tās iespējām un noteikumiem. Atgādinu, ka bibliotēka piedāvā izdrukā, kopēšanas un skenēšanas pakalpojumus. Paldies visiem, kuri nav zaudējuši interesi par grāmatu un vēlmi lasīt. Novēlu visiem labu veselību, izturību, nezaudēt humora izjūtu un saglabāt veselo saprātu!

Ieva Bāliņa,
Skaņkalnes pagasta bibliotēkas vadītāja

Pociema bibliotēkas lasītājiem cieņā preses izdevumi

Šobrīd, kad pasākumi nenotiek, vienīgā iespēja ir doties uz randiņu ar grāmatu vietējā bibliotēkā. Pociema grāmatu krātuvē var pasmelties spēku arī no interesantām izstādēm un preses izdevumiem. Pašlaik saistoša ir literatūras izstāde par rakstnieku Andri Jakubānu. Lasītājus vienmēr piesaista jauno grāmatu un žurnālu stendi. – *Šeit ir grāmatas un preses izdevumi katrai gaumei. Pēc bibliotēkas apmeklējuma un sirsnīgām sarunām ar bibliotekāri Rotu Donsku uzreiz uzlabojas garastāvoklis, pēc darba dienas pansijā atgūstu spēkus, – teic Pērles sirmgalvju aprūpētāja Laura Spridzāne.*

Pociema bibliotēkas apmeklētājiem pieejami 23 preses izdevumi. Lasītāju netrūkst, uz daudziem veidojas rinda. Protams, vislielākā piekrišana ir *Auseklim*. Līga un Raitis Puķīši atzīst, ka ikvienam gribas uzzināt par notikumiem savā un kaimiņu novados. – *Man ļoti patīk lasīt par cilvēkiem, kurus pazīstu. Šie stāsti*

*iedvesmo. Interesējos par augiem un puķēm, jo man darbā iznāk rūpēties par zaļumiem un puķēm vietējā kultūras namā. Mani ļoti saista žurnāli «Dārza Pasaule», «Praktiskais Latvietis», «Ievas Padomu Avīze», savukārt vīrs daudz derīga gūst no žurnāla «Dari Pats», – stāsta Līga. Vispieprasītākais žurnāls – *IR*. Šo izdevumu pociemiešiem jau vairākus gadus sponsorē uzņēmējs Kārlis Cerbulis no Rīgas. Sirsnīgs paldies viņam! Jaunieši un bērni vietējā bibliotēkā lasa *Aveni, Spicīti, Ilustrēto Junioriem, Nezināmo Vēsturi*. Pirmo gadu mūsu bibliotēkā var lasīt literāro žurnālu *Domuzīme*. Šis ierosinājums nāca no pašiem lasītājiem tikšanās reizē ar rakstnieku Aivaru Kļavi.*

Starp preses lasītājiem ir viena dāma, kura izskata un lasa visus bibliotēkā pieejamos izdevumus. Tā ir sociālā darbiniece Diāna Zakunova. Viņu, tāpat kā Rasmu Andrejevu, Diānu Leli, Lauru Spridzāni, Aiju Romancāni, Mariju Vītoliņu par visu

vairāk interesē receptes, darbi dārzā, rokdarbi un, protams, raksti par stipriem cilvēkiem. Sievietes priekšroku dod žurnāliem *Ieva, Santa, Pērle*. Jaunās māmiņas lasa *Mans Mazais, Skola un Ģimene*. Bibliotekāre uzteic Gunti Veinbergu. Jaunais cilvēks no žurnāla *Dari Pats* padomiem savas mājas interjeram darinājis skaistas un noderīgas lietas. – *Mani preses izdevumos visvairāk uzrunā stāsti par cilvēkiem ar lielo burtu, kā arī kultūras dzīve. Tagad meklēju idejas Pociema kultūras nama 50 gadu jubilejas pasākumam, kas notiks nākamgad. Ar interesi lasu «Patieso Dzīvi», kā arī visus sieviešu žurnālus, – saka mūsu kultūras dzīves vadītāja Aija Romancāne. Vēl Pociema bibliotēkā var lasīt *Ilustrēto Zinātni, Kā Būt Laimīgai?, Privāto Dzīvi* u.c. Par grāmatām, ko iegādājusies bibliotēka, katru mēnesi var uzzināt Katvaru pašvaldības mājaslapā.*

Edīte MELNE

Avots: Auseklis

Datums: 25-02-2021

Jauncodes bibliotēkā apskatāma Lietuva

BAUSKAS NOVADA Jauncodes bibliotēkas telpās līdz aprīlim būs skatāma fotogrāfa un ceļotāja Ivara Priša fotoizstāde «Iepazīsti kaimiņus Lietuvā». Fotogrāfijas ir tapušas, piedaloties akcijā «Iepazīsti kaimiņus Zemgalē!», kas notiek jau ceturto gadu.

Ar «Covid-19» infekciju saistītie ierobežojumi diemžēl liedz izbaudīt vienu no I. Priša izstāžu labākajiem pasākumiem – izstādes atklāšanu, kuras gaitā fotogrāfs iepazīstina ar savu ceļojumu un pastāsta, kā tapa bildes. Šoreiz atklāšanas sarikojuma nebūs, un fotogrāfijas var baudīt, pa vienam apmeklējot bibliotēkas telpas. Autors aicina cilvēkus ievērot epidemioloģiskās drošības pasākumus.

Fotogrāfijās, kas skatāmas, aplūkojami četri tuvākie Lietuvas rajoni – Jonišķi, Pakroja, Birži un Pasvale. Kā ierasts, I. Prišis savu braucienu veica ar velosipēdu.

Avots: Bauskas Dzīve

Datums: 26-02-2021

Lasītāju ērtībai — jauns plaukts

LIEZĒRES PAGASTĀ

AGRITA NUSBAUMA-
KOVAĻEVSKA

Laiks, kad apmeklētāji bibliotēkā pulcēties un ilgu laiku pavadīt nevar, jāizmanto lietderīgi, sakārtojot vidi un padarot to ērtu lasītājiem.

Liezēres pagasta bibliotēkā nupat īstenota iecere un iegādāts plaukts, kas paredzēts žurnāliem un laikrakstiem.

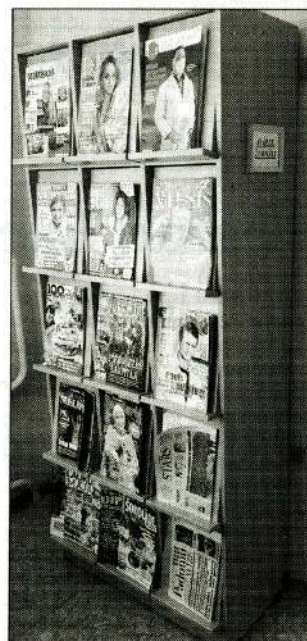
— Šāds plaukts bibliotēkā ir bijusi sena iecere. Tajā var ievietot visus žurnālus, bet vienu (piemēram, jaunāko) izlikt. Līdz ar to tiek aizņemta mazāka vieta, to var atvēlēt jaunām grāmatām, un vide top sakārtotāka, — norāda Liezēres bibliotēkas vadītāja **Dace Madalāne**. — Arī lasītājiem ir ērtāk — apskatās, kas interesē,

sameklē sev nepieciešamo. Viss ir kļuvis daudz pārskatāmāks. Katrā nodalījumā iespējams ievietot pat vairāku gadu izdevumus. Plaukts ir izgatavots „Jelgavas mēbelēs”, darbs tika pabeigts ļoti ātri un kvalitatīvi, pirms tam notika cenu aptauja, atrasts labākais piedāvājums. Bibliotēkā lasītāji labprāt izvēlas lasīt arī preses izdevumus, īpaši to esmu novērojusi šobrīd. Tagad ir vairāk brīva laika, ko veltīt žurnālu lasīšanai. Ietekmē arī tas, ka bibliotēkā nevar ilgi uzturēties. Agrāk žurnālus vairāk lasīja tepat, tagad tos ņem līdz uz mājām. Nedaudz tiek ierobežots izsniegšanas daudzums, jo žurnāli, avīzes, arī grāmatas tiek vestas uz Ozoliem. Tā kā bibliotēka ir gan Liezērē, gan tās pieejas punkts arī Ozolos, jā rūpējas, lai visi iedzīvotāji saņemtu to, ko vēlas.

Janvārī Ozolos klienti klātienē netika apkalpoti, šobrīd lasītājiem atkal ir iespēja saņemt gan grāmatas, gan žurnālus.

— Bibliotēkas telpās atļauts uzturēties līdz piecpadsmit minūtēm, tāpat atnestie izdevumi jāievieto karantīnas kastē. Obligāti jālieto sejas aizsargmaska un jādezinficē rokas. Aicinu lasītājus grāmatas pasūtīt attālināti, zvanot uz tālruni 26160227 vai rakstot uz e-pastu liezeresbiblioteka@madona.lv. Bibliotēkas apmeklētāji ir ļoti saprotoši un pieraduši pie šāda režīma, noteikumus ievēro. Mazliet gan darbu apgrūtina grāmatu ievietošana karantīnā, jo tas ir ilgāks laiks, līdz atkal tās varu izsniegt, līdz ar to gribētājiem nākas paciesties. Esmu pamanījusi, ka lasītāji ļoti izteikti skatās un izvēlas tās grāmatas, ko citi ir atnesuši. Šābrīža situācijā tomēr jāizvēlas cita lasāmviela. Prieks, ka bibliotēka gan Liezērē, gan Ozolos tiek aktīvi apmeklēta, grāmatas un preses izdevumi lasīti, — gandarījumu pauž Dace Madalāne. ■

Foto no personiskā arhīva

Avots: Liesma

Datums: 25-02-2021